

ÉXODO

Ikimaatsi-waita-kari Israel-iiti anta Apitantoniki

1 ⁶Okanta apaata, kamaji irirori José, iririntzi-payi, aajatzi ikaratzi itsipatakari ipokajitaki pairani. ⁷Iro kantacha aikiro ijatatzi ishikijitzi irirori Israel-iiti, tikatsi kantirini. Tima ithonka inampitan-takaro maaroni Apitantoniki.

⁸Okanta apaata tzimaji Apitantoniki owakirari pinkathari, titzimaita inkimakotiri José okaratzi yantakiri inampiki. Iriitaki kantapaa-kiriri ishininka-payi Apitantoniki, ikantziri: ⁹“¡Ashininká! Oshikitaki Israel-iiti anampiki, iriipiro ikantajitaka, tima yanaanakai arokaiti.” ¹⁰Ontzimatyii amini tsika ankinakairo airo ishikitanta, aamaiyaa ontzima-minthati owayiritaantsi, ari yaapatyaa-wakyaari ikaratzi kisaniintairi, impithokasitanakai arokaiti, aritaki ijayitaji isaikajiiwitakani anampiki.” ¹¹Ari yitanakaro Apitantoni-satzi imapiro-tziri impira-waitari Israel-iiti, iwitsika-kaakiri apiti nampitsi, ipaitai-tziro “Manchakironi” pasini ipaitai-tziro “Itomyaani Ooryaatsiri”. Irootaki iwaaranta-pankoti pinkathari Faraón. Oshiki ikimaatsi-waitakaa-kari Israel-iiti impirayitakari, iwayitaki aminayi-tirini tsika yantawai-takairi. ¹²Tima imapiro-witai-tatyaari Israel-iiti ikimaatsi-takaitari, aikiro ishikitatzii irirori. Tima itharowakaantatyaari Apitantoni-satzi yokaiti Israel-iiti. ¹³Aikiro imapiro-wita-tyaari Apitantoni-satzi impira-waitari Israel-iiti. ¹⁴Antaro iwatsimaakiri Israel-iiti impira-witai-takari, yaakowin-takaro itaakaitziri kipatsi iwitsikan-taityaarori iwanko-payi, aajatzi yantawai-takai-tziri owaantsiki. Tima oshiki ikimaatsi-takaayi-takari.

¹⁵Ikanta pinkatha-ritatsiri Apitantoniki ikinkitha-waitakaakiro Sifra aajatzi Fúa, tima irootaki aminirori kooya-payi Heber-iiti owaiyantzi, ikantakiro:^a ¹⁶“Paminiro kooya-payi Heber-iiti aririka owaiyantayiti. Iriirika sirampari tzimatsini, piwamairi. Iroorika kooya airo piwamairo.” ¹⁷Titzimaita antiro kooya-payi ikantawi-takarori pinkatharitatsiri Apitantoniki. Tima pinkatha owiri iroori Pawa, ti owamaayitiri

^a 1.15,16,19,20 Heber-iiti = Israel-iiti

sirampari iinchaaniki. ¹⁸Irootaki ikaimakaan-tantakarori pinkatharitatsiri Apitantoniki, ikantakiro: “¿Ipaita kaari piwamaantari sirampari iinchaaniki?” ¹⁹Okantajiitzi iroori: “¡Pinkathar! Tima ñaapiro onajiitzi kooya Heber-iiti, ti onkimi-tyaaro Apitantoni-sato, tikira nariityaa naminiro owaiyanti, aritaki tzimaanitaki.” ²⁰Irootaki inisironka-tantakarori Pawa kooya-payi aminirori Heber-iiti otzimaa-niyitzi. Ari okanta ishiki-piro-tanta-kari Heber-iiti, tima aikiro ijatatzi otzimimotziri isintsinka. ²¹Tima okimisantziri Pawa iroori kooya-payi aminirori owaiyan-tayitzi Israel-iiti, irootaki ishikyaan-takanirori owaiyani-payi iroori. ²²Ikanta Faraón, ikantajiri ishininka-payi Apitantoniki, ikantziri: “¡Pinkimi Noshininka-payi! Pookiri nijaaki maaroni sirampari owaiyani Heber-iiti, iroorika kooya airo pookayi-tziri iroori, añaayiti.”

Itziman-takari Moisés

2 ¹Ikanta aparoni ishininka Leví-iti yaaki iina. Tima iroka iina irojatzí ishininka Leví-iti. ²Ari itzimaki otomi. Tima kamiithaaniki ikanta iinchaaniki. Irootaki omananta-kariri iriniro. Tima mawa kasiri omanawi-takari. ³Tima ti onkantapaji omaniri iinchaaniti, aaki tsiwoo owitsiñaantakaro pitsi. Otitakiri iinchaaniti, owamaata-kotakiri osimpina-thapyaataki nijaa. ⁴Ari otyaan-kakiro iritsiro iinchaaniki, okatziyaka intyaatsikaini aminako-wintiri opaita-rika awishimo-tirini iinchaaniki.

⁵Ari ojataki nijaaki irisinto Faraón okaata. Kinawai-tapaaki ompiritatani-payi nijaa-thapyaaki. Oñaatziro irisinto Faraón anta tsiwoo osiimpina-thapyaataki nijaa, okaimakiro ompiratani, okantziro: “Pimpoki, pamakiro tsiwoo amaataintsiri nijaaki.” ⁶Okanta asitaryaa-wakiro tsiwoo, oñaatziiri ititaka iinchaaniki, ayimatakiri ishinka. Oshiki itako-siri-tanakari iroori, okantanaki: “Iriinchaaniti inatzi Heber-iiti yoka.” ⁷Ari okantanaki iritsiro iinchaaniki, okantziro irisinto Faraón: “¿Ti pininti nonkaimimi noshininka thotaimirini iinchaaniki?” ⁸Okantzi irisinto Faraón: “Jii, nonintzi. Pijati pinkaimaiti.” Jatanaki mainaro, okaimapain-tziri iriniro iinchaaniki. ⁹Okanta opokapaaki okantawakiro: “¡Kooyá! Paanakiri yoka iinchaaniki pikimotatakainari, aritaki nompinatakimi.” Aanajiri iriniro iinchaaniki, okimotatakaajiri. ¹⁰Ikanta ikimotataki iinchaaniki, opajiro irisinto Faraón. Okimita-kaan-tari iririkami owaiyani iroori, irootaki owaitakaan-tziriri “Aajaawiri” tima onkanta-jiitzi iroori: “Nijaaki naakiri”. Tima iroka wairontsi Aajaawiri, irootaki ikantziri iñaaniki irirori “Moisés”.

Siyaka Moisés

¹¹Ikanta yantari-piro-tanaki Moisés, jataki yariitari ishininka-payi, iñaapaa-tziiri oshiki yantawai-takayi-tziri. Imonthaa-kotantaka ishininka

Moisés ipasawai-tziri Apitantoni-satzi. ¹²Ithonka yaminanaki tikatsi-rika ñiirini, iwakiri Apitantoni-satzi, ikitata-nakiri impanikiitiki. ¹³Okanta okitaiti-tamanaji yapiitakiro ijataji, iñaapaa-tziiri yanta-wakaa-jiita ishininka irirori. Ikantziri antanta-tsiri: “¡Ashininká! ¿Ipaíta piwatsinaa-waitantariri ashininkatari?” ¹⁴Ari yakanaki, ikantzi: “¿Ipaítama owakimiri awiroka pimpira-tyaana? ¿Pikowatziima piwina, pikimitaakiri chapinki Apitantoni-satzi?” Ikanta ikimawaki Moisés, antaroiti itharowanaki, isiyakaantzi iyotakoi-takiri iwakiri chapinki Apitantoni-satzi. ¹⁵Ari ikimaki irirori Faraón, inintanaki iwiri Moisés. Irootaki isiyantakari Moisés ikinanakiro Maimaniwiniki. Ari inintzi inampityaaro anta. Thointapaaka ikaapiin-taitzi nijaa.

¹⁶Tima anta Maimaniwiniki ari inampitarori antyawiyari ipaíta Reuel, tzimatsi 7 irisinto irirori. Ari ojajiitaki iroori ayi nijaa irajiitiri ipirapayi asitarori.^b ¹⁷Ari ipokajii-tapaaki ikaratzi aamaakowin-tariri ipira-payi anta, ithañaa-pitha-takaro ayimi nijaa. Irootaki ijatantanakari Moisés inkisako-wintyaaro, yaapaaki irirori nijaa ipakiri nijaa opira-payi. ¹⁸Okanta opiyajiitaja mainaro-payi owankoki, isampita-wajiro asitarori: “¿Ikatzimaitaka pipiyapaaka?” ¹⁹Okantajiitzi iroori: “¡Apaá! Noñaaki Apitantoni-satzi anta, iriitaki kisakowin-takanari ithañaa-pitha-tanaro nijaa aamaakowin-tariri ipira-payi anta. Iriitaki kitatakinarori nijaa, yoitakiri apira-payi.” ²⁰Ari ikantanaki Reuel: “¿Tsika iroñaaka irirori? ¿Pinkaimiri impoki iyaa. Ipaítama pookanta-nakariri?” ²¹Ari okanta isaikan-tapaa-kari Moisés iwankoki Reuel. Okanta apaata yoka Reuel, ipakiri Moisés irisinto, opaita Séfora, inantakaro. ²²Ari owaiyantakiri itomi, ikantanaki Moisés: “Pasini-satzi nonatzii naaka aka, kaari nonampi.” Irootaki owaitakaan-tziriri itomi “Pasini-satzi”, tima iroka wairontsi Pasini-satzi, irootaki ikantai-tziri iñaaniki irirori “Gersón”.

²³Okanta apaata kamaji pinkatha-riwi-tachari Apitantoniki. Aikiro ikaminthaajiitayaa Israel-iiti tima omapiro isintsiwin-taitziri yantawai-takai-tziri. Irootaki ikimanta-kariri Pawa jinoki iwasiri-waijiitaka. ²⁴Tima ikimakiri ikaminthaajiitsi, osiriki iwakiro Pawa ikasiyaka-kiriri pairani Abraham, Isaac, aajatzi Jacob. ²⁵Tima iñiiri Pawa maaroni Israel-iiti, iyota-kotziri okaratzi awishimo-yitziriri.

Ikinkithawaitakaitziri Moisés

3 ¹Iriitaki Moisés aamaako-wintakariri ipira-payi irikonkiri, ipaitai-tziri Jetro. Antyawiyari inatzi anta Maimani-winiki. Ikanta yaanakiri Moisés ipira-payi otzisi-masiki yaminakairi iyaari. Yariitaka ipaitai-tziro Mamirii-toni, irootaki itzi-siti Pawa.^c ²Ari iñaaka-kari

^b 2.16-19 ipira, opira = oisha = oveja ^c 3.1 ipira-payi = oisha; Tima onasiyitaka iwairo irikonkiri Moisés, ipaitai-tziri: Jetro, Reuel, ikantai-tziri aajatzi Hobab.

anta Imaninkariti Pawa ipaamatzimo-takiri. Ikanta yamina-piro-tanaki Moisés, ñaatziiro kitoochii-masi opaamatsi, titzimaita onkarati omoriki. ³Ari ikanta-siri-tanaki Moisés: “Intsityaa naminawakiro okaakiini kaari othonkanta omoriki, ti noñaapiintiro kimityaaroni.” ⁴Ikanta ñaakiri Pawa ipokanaki Moisés yaminiro okaakiini, ñaawaitanaki omorikaki kitoochii-masi, okantziri: “¡Moisés!” Akanaki Moisés, ikantzi: “¿Paitaa?” ⁵Ikantzi Pawa: “Airo pitsitokaro okaakiini morikain-tsiri. Paakontatasityaa, tima pikatziyan-tatyaaro tasorintsi-patha-tatsiri.” ⁶Aikiro ikantana-kitzii Pawa: “Naakataki Iwawani picharini-payi, Iwawani Abraham, Isaac, aajatzi Jacob.” Ari itzikaa-poro-tanaka Moisés, tima itharowan-tana-kityaari Pawa yamina-porotiri.

⁷Aikiro ñaanata-naki-tziiri Pawa, ikantziri: “¡Moisés! Noñaakiri ikimaatsi-waita ikaratzi nasitari naaka saikatsiri Apitantoniki. Nokimakiri ikaminthaakaari aminayi-tziriri yantawai-jiitzini. Noñaakiri yasinonkaa-waita. ⁸Tima irootaki nopokan-takari kipatsiki, nookakaa-wintajiri yasiwita-kari Apitanto-nisatzi. Nomisitowajiri, naajiri pasiniki kipatsi posini-patha-tatsiri, kimoi-patha-tatsiri, tsika oshookapaji oshiki pankirintsi, aajatzi tsika itzimapaji oshiki ipiraitari. Tima irootaki inampitsi-witari iroñaaka Owintini-satzi, Tharowan-taarinisatzi, Tonkaarisatzi, Nampitsi-wini-satzi, Thaantiwinisatzi aajatzi Kayaawinisatzi. ⁹¡Moisés! Nokimakiniri ikaminthaajiitani Israel-iiti, noñaakiri aajatzi Apitanto-nisatzi oshiki ikimaatsi-takaa-waitakari. ¹⁰Ontzimatyii pijati Apitantoniki tsika ipinkatharitzi Faraón, pimisitowajiri impira-waitaitari Israel-iiti, nasitari naaka.” ¹¹Ikantanaki Moisés: “Ti niriipiroti naaka nojatasi-tantyaariri Faraón, nomisitowajiri noshininka-payi isaiki Apitantoniki.” ¹²Ikantzi Pawa: “Aritaki ankarati, iroka piyotant-yaari naakataki otyaantzimiri: Aririka pimisitowa-yitajiri ikaratzi nasitari naaka isaiki Apitantoniki, aritaki pimpinkatha-tajinari maaroni awirokaiti aka tonkaariki.”

¹³Ikantzi Moisés: “¡Pawá! Tzimatsi pomirintsi-tzimo-tanari aririka nojawitakyaa, nonkantapaakiri Israel-iiti: ‘Naaka ityaantani Iwawani acharinini.’ Aririka isampita-nakina, inkantina: ‘¿Tsikama ipaitaka irirori?’ ¿Ipaitama nonkantiriri naaka?” ¹⁴Ari yakanaki Pawa, ikantzi: “NAAKATAKI NAAKATA-PIINTA-TSIRI.” Aikiro ikantana-kitzii Pawa: “Iroka pinkantiriri Israel-iiti: ‘Yoka paitachari NAAKATAKI, iriitaki tyaanta-kinari nopokantari noñiimi awirokaiti.’” ¹⁵Aikiro ñaawai-tana-kitzii Pawa ikantziri Moisés: “Pinkantiri pishininka Israel-iiti: ‘Iroka ikantzi Awinkathariti, Iwawani acharini Abraham, Isaac, Jacob, iriitaki otyaantanari noñiimi awirokaiti.’ Tima asi owaatyiiro nowairo. Ari

^d 3.8,17 tsika oshookapaji oshiki pankirintsi, aajatzi tsika itzimapaji oshiki ipiraitari = itzimapaji oshiki yaarato aajatzi oyaaki thomitsi, okimiwai-tapajaro ositowaa-tapaji nijaa.

impaitainari apaata pishininkapayi aajatzi inkarati incharinitajyaari apaata irirori. ¹⁶Pijati, papatotiri antari-konapayi Israel-iiti, pinkantiri: ‘¡Ashininká! Iñaakaana Awinkathariti, Iwawani acharini, Iwawani Abraham, Isaac, Jacob, ikamanta-kinaro tsika pikanta iñaakimi ikimaatsi-takaa-waitaitami Apitantoniki. ¹⁷Jiiroka pasini ikantakinari: “Aritaki nookakaa-wintajimi ikimaatsi-takaitakami Apitantoniki, nomisaikajimi inampiitiki icharinini Owintini-satzi, Tharowan-taarinisatzi, Tonkaarisatzi, Nampitsi-wini-satzi, Thaantiwinisatzi, aajatzi Kayaawinisatzi, tsika oshookapaji oshiki pankirintsi, aajatzi tsika itzimapaji oshiki ipiraitari.”’ ¹⁸Aririka piwintha-takaa-kyaari antari-konapayi, iriitaki pintsipa-tanakyaa pijatasitiri pinkathari Apitantoniki, pinkantapaakiri: ‘¡Pinkathari! Iñaakaana Pawa, Iwawani noshininkapayi Heber-iiti. Ontzimatyii naniijiiti onkarati mawa kitaitiri, nojati otzisi-masiki nompomi-tajiniri natsipi-takaani Nowinkathariti Pawa.’ ¹⁹Noyomaitaka naaka, airo isinitzimi pijati pinkatha-ritatsiri Apitantoniki. Ontzimatyii nosintsiwintiri naaka. ²⁰Iro kantacha, aritaki noñaaka-kimiro nosintsinka, nowamai oshiki Apitanto-nisatzi. Aririka iñaakiro onkarati nantiri inampiitiki, ari isinitaimi pinkathari Faraón pijataji. ²¹Naaka kantakai-yaarini Apitanto-nisatzi impasitan-tawajyaariri opaita-rikapayi pishininka-payi aririka ijajiitaji, tima airo ijataimpikiwaitasitanaja. ²²Tima onthonka onkampi-tanajiro kooya osaika-nampi-tziri, onkampi-tanajiro otsipata-piintari, ompayita-wajiro ooro, kiriiki, aajatzi kithaarin-tsipayi. Irootaki pinkithaa-tiriri piwaiyanipayi, tima paapitha-tanajiri maaroni iwaararo Apitanto-nisatzi.”

4 ¹Ari ikantanaki Moisés: “¡Pawá! Airo imatziro nonkantiriri, oshiki impiyatha-tyaana. Apatziro inkanta-jiitina: ‘¡Moisés! Ti iñaakaiyaami Pawa.’” ²Yapiita-nakiri Pawa, ikantziri: “¡Moisés! ¿Ipaitama pairikakiri pakoki?” Ikantzi Moisés: “Nokotziki.” ³Ikantzi Pawa: “Intsityaa pookiro osaawiki.” Yookakiro Moisés ikotzikiiri. Ari opyaana-kari maranki. Isiya-pitha-tanakaro ikotziki iñaakiro opyaana-kara maranki. ⁴Ikantzi Pawa: “Pairikiri ipatziki.” Imatakiri Moisés yairikakiri, aajatzi opyaanajaro ikotzikiiri. ⁵Ikantzi Pawa: “Piñaakiro. Irootaki iyotantai-tyaari omaapiro noñaakakami, tima naaka Iwawani picharini Abraham, Isaac, aajatzi Jacob.”

⁶Ipoñaak ikantanakiri aajatzi Pawa: “¡Moisés! Pisati-wakotyaa pichokitariki.” Imatakiro Moisés, iñaatziiro irako ithonka opathaanaki, kitamaaro-wako ikantanaka, okimiwai-takaro okitamaarotzi jiriniki. ⁷Ikantzi Pawa: “Papiitajiro pisati-wako-tajyaa.” Yapiitakiro Moisés isati-wakotanaja. Isitanaji iwathaaro, okimitanaaro tsika ikanta maaroni iwathaki. ⁸Ikantzi Pawa: “Aiorika ikimisan-taitzimi iñaawitai-takyaaro pitakyaari piñaakantiri, aritaki inkimisan-taitakimi aririka iñaitakiro pasini piñaakantiri. ⁹Aiorika ikimisan-taitzimi piñaakan-tawi-takyaaro

iroka apiti kaari iñaapiin-taitzi, paaki kapichiini nijaa, pisakotiro osaawiki. Aritaki onkimita-nakyaaro iraantsi.”

¹⁰Ikantzi Moisés: “¡Ñaamisa, Pinkatharí! Oshiki opomirintsi-tzimotana noñaawaiti, tima ari nokantzita pairani, aajatzi ironaaka piñaana-tantakanari pimpira-tyaana. Tima oshiki noninta-piintawita nonkinkitha-waitimi, oshiki nokisowaantitzi noñaawai-tirika.”

¹¹Ari ikantzi Pawa: “¡Moisés! ¿Ipaitama opayitakiriri atziri-payi iñaani? ¿Kaarima naaka kisowaanti-takairiri, atsikimpitya-takairiri, mawityaaki-takairiri aajatzi? ¿Kaarima naaka aminakaa-yitziriri aajatzi?”

¹²Ontzimatyii pijati, aritaki noyomitaakimi tsika pinkantiri, naaka tsipatyaamini.” ¹³Aikiro ikantana-kitzii Moisés: “¡Ñaamisa, Pinkatharí! Pintyaanti pasini atziri.” ¹⁴Ari ikisatha-tanakiri Pawa yoka Moisés, ikantanakiri: “Aritaki isaikiri anta pirintzi Aarón, ishininka Leví-iti. Iyotziro iñaawaitzi kamiitha irirori. Pokaki imonthai-yaami, antaro inkimo-siriti aririka iñaawajimi. ¹⁵Tima awiroka kamantirini onkarati inkinkitha-takaanitiri, ari nosaikitzityaari naaka nontsipatyaami, ari noyomitaa-kimiro onkarati pantiri. ¹⁶Irootaki inkaman-tiriri Aarón maaroni atziripayi onkarati pikanta-kiriri awiroka. Tima onkarati pinkaman-tiriri Aarón onkimiwai-tyaaro naakami Pawa ñaanatirini atziripayi. ¹⁷Iroka pikotzikiiri pairikiri, irootaki pimatán-tyaarori kaari iñaapiin-taitzi.”

piyaja Moisés Apitantoniki

¹⁸Ari ipiyaaja Moisés iwankoki irikonkiri Jetro, ikantapajiri: “¡Kokí! Irootaintsi nojataji Apitantoniki tsika isaiki noshininka-payi. Nonintzi noñiiri ainiro-rika yañaayitzi.” Ikantzi Jetro: “Pimatiro ñotzí, onkamintha tikatsi awishimo-timini.” ¹⁹Tima ikantzi-takari Pawa yoka Moisés isaikantari Maimani-winiki, ikantakiri: “¡Moisés! Pimpiyi Apitantoniki, tima kamaji kowawita-chari iwimi.” ²⁰Tima yaanajiro iina Moisés itsipataa-najiri itomi-payi, ikyaako-takaanaari ipira-payi, piyaaja Apitantoniki. Tima ti yookani iwiro ikotzikiiri Pawa.^e

Jataki Moisés aajatzi Aaron inkinkithawaitakairi Faraón

5 ¹Ikanta Moisés itsipatari Aarón jataki ikinkitha-waitakairi Faraón, ikantapaakiri: “¡Pinkatharí! Pinkimiro iñaani Pawa, Iwawani Israel, ikantzimi: ‘Pisinitiri atziri nasitari naaka ijataji otzisi-masiki yoimosirinkajina.’” ²Ari yakanaki Faraón, ikantanaki: “¿Itzimika Pawa nonkimisantiri nosinitan-tyaariri pishininka-payi ijataji? Ti noyotiri tsika itzimi Pawatatsiri, airo nosinitziri ijataji pishininka-payi.” ³Ari ikantajitzi irirori: “¡Pinkatharí! Iñaakaana Iwawani noshininka

^e 4.20 ipira-payi = asno

Heber-iiti. Ontzimatyii nojajiitini, onkarati mawa kitaitiri nariitan-tyaari otzisi-masiki. Ari nompomi-tajiniriri natsipi-takaani Nowawani, airo aantana mantsiya-rintsi, airo iwisai-tantana.”⁴ Ari yakanaki iwinkathariti Apitanto-nisatzi, ikantzi: “¡Moisés! ¡Aarón! ¿Ipaitama piwashaan-takaantyaariri yantawairi pishininka-payi? Ikantawa-kaajiita, ontzimatyii yantawaiti.”⁵ Aikiro ikantana-kitzii Faraón: “Oshiki pishininka Israel-iiti aka nampitsiki. ¿Kamiitha-tatsima piwashaan-takairi yantawairi?”⁶ Tima intsipayiiini Faraón iyomitaakiri ikaratzi aminiriri Israel-iiti, jipayitziirori antawai-rintsi, ikantziri: “Aritapaaki pipakiri katarosi owitsika-yitziirori kisonakiri kipatsi, ijati irirori yayi katarosi.”⁸ Pisintsiwin-tzimai-tyaari pinkantiri: “Ti nonintzi piwitsiki kapichiini, tima nonintazii piwitsiki tsika okaratzi piwitsika-piintziri.” Tima ipirata-jiiatyaani, irootaki ikaiman-tajiitari, ikantzi: “¡Thamiwí. Ampomita-jiniri atsipita-kaani Awawani!”⁹ Pishikyaa-piro-tiniri yantawairi, airo pisinitziri isaikasi-waityaa. Airo ikimisanta-waitziro thaiyaan-tsipayi ñaantsi.”

¹⁰ Jataki aminiriri Israel-iiti, jiwatakaan-tziirori antawai-rintsi, ikantapaakiri: “Pinkimi ikantakinari Faraón: “Tima airo nopayitajimi katarosi.”¹¹ Awiroka jatatsini payi. Iro kantacha ontzimatyii piwitsiki kisonakiri kipatsi okaratzi piwitsika-piintziri.”¹² Ithonka ikinayi-tanaki Israel-iiti tsika-rikapayii anta Apitantoniki, yaminaminatzi katarosi.”¹³ Ari ikantapiin-tana-kityaa iwayitakiri Faraón isintsiwin-tantzi iwitsiki kisonakiri kipatsi okaratzi iwitsika-piintziri Israel-iiti.”¹⁴ Tima oshiki ipasawai-taikiri Israel-iiti iwakiri Faraón ijawatiri ishininka-payi, ikantziri: “¿Ipaita kaari pimonkara-tantaro okaratzi piwitsika-piintziri? Ti pimatiro chapinki, aajatzi iroñaaka.”

¹⁵ Jaitijitaki jiwatziriri Israel-iiti, ikantapaakiri Faraón: “¡Pinkatharí! ¿Ipaita piwasinonkaan-tariri patziriti?”¹⁶ Tima ti impai-tajina katarosi, aikiro isintsiwin-tatyaana, ikantana: “Piwitsiki oshiki kisonakiri kipatsi.”¹⁷ Ipatatzimai-taitana. Iri kantakaan-tziirori pinampiri-payi.”¹⁷ Ikantanaki Faraón: “Tima pipirata-jiiatyaana awiroka. Irootaki pikantantari: “¡Ajatiwí. Ampomita-jiniri atsipita-kaani Awawani!”¹⁸ Pimpiyanaki, pantawai-jiiitini. Onkanta-wityaa airo ipaitzimi katarosi, ontzimatyii piwitsiki kisonakiri kipatsi okaratzi piwitsika-piintziri.”¹⁹ Oshiki opomirintsi-tzimo-tanakari Israel-iiti jiwatziriri ishininka-payi yantawaiti, isintsiwin-taitziri irirori iwitsiki kisonakiri kipatsi okaratzi iwitsika-piintziri kitaitiriki.”²⁰ Iro isitowanaki-tzii ikinkitha-waitakairi Faraón, iñaapaakiri Moisés aajatzi Aarón iyaawin-takari.”²¹ Ikantapaakiri: “Iriitaki Awawani owasankitaa-winti-mironi okaratzi pantakiri. Awiroka kantakaan-takiro ikisa-siri-tantairi Faraón aajatzi inampiri. Okimiwai-takaro awiroka opakiriniri ipathaka-minto iwantairi.”

Amananaki Moisés

²² Ari yamananaki Moisés, ikantzi: “¡Asitanarí! ¿Ipaita piwasankitaan-tariri pasitari awiroka? ¿Ipaitama pityaan-tantakanari nopokan-takari

noñiiri? ²³Tima iwasankitaa-waitanakiri Faraón noshininka-payi noñaawin-tapaa-kiniri piwairo, tikatsi-maita panti pookakaa-wintan-tajyaariri pasitari awiroka.”

6 ¹Yakanakiri Pawa, ikantziri: “¡Moisés! Piñiiri nosintsiwintiri naaka Faraón isinintantajyaamiri pisitowaji inampiki, iriitaki sintsiwin-tajimini aajatzi awirokaiti pijataji.”

Yapiitairo Pawa ikinkithawaitakairi Moisés

²Aikiro ikantana-kitziiri Pawa: “Tima naaka Pawa. ³Naaka oñaakakariri pairani Abraham, Isaac, Jacob, nokaman-takiri nowairo, nokantakiri: ‘Naaka Pawa Sintsi-pirori’, titzimaita nonkamantiri nowairo-pirori, nopaita ‘Naakataki.’^f ⁴Tima tzimatsi nokasiya-kaakiriri irirori-payi, nonintaki inampita-jyaaro Owintiniki tsika ikimita-kaantaitakiri pasini-satziiti inatzii. ⁵Noyotzitaka aajatzi oshiki ikimaatsi-waitaka Israel-iiti, isintsiwinta-waitakiri Apitanto-nisatzi yantawai-takairi. Tima osiri nowiro nokasiya-kaakiriri. ⁶Irootaki pinkantan-tyaariri Israel-iiti, pinkantiri: ‘Pinkimi ikantzimi Pawa: “Naaka Pawa, aritaki nookakaa-wintajimi isintsiwin-tzimi yantawai-takaimi Apitanto-nisatzi. Ari piñaakiro nosintsinka, kamiitha nowawisaa-koyi-tajimi nonkisa-wintajyaami. ⁷Naaka asitajyaamini, naaka Piwawani-tajyaa. Ari onkantayaa piyotan-tajyaari naakataki Piwawani, naaka ookakaa-wintajimiri impira-waitami Apitanto-nisatzi. ⁸Naajimi nampitsiki nokasiya-kaakiriri pairani picharini Abraham, Isaac, Jacob. Irootaki nompajimiri, pasitajyaaro. Naakataki Pawa.” ’ ’ ”

⁹Irootaki yapiitakiri Moisés ikamantziri ishininka-payi, titzimaita inkimisanta-jitini, tima antaroiti okantzi-motakari isintsiwin-taitziri yantawaiti. ¹⁰Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: ¹¹“Pijati pinkantiri Faraón pinkatha-ritatsiri Apitantoniki, isinitiri ijataji pishininka-payi isaikawaitakira iipatsitiki.” ¹²Ari ikantanaki Moisés: “¡Pawá! Ti ininti inkimisantina noshininka-payi. Iri mapirotzirori Faraón airo ikimisantana, tima ti noyoti noñaawaiti kamiithaini.”

7 ¹Ari iñaanatajiri Pawa yoka Moisés, ikantairi: “¡Moisés! Naaka kantakai-yaaroni inkimita-kaan-tantyaamiri Faraón awirokami pawa. Iriima pirintzi Aarón, iriitaki pinkimi-takaantiri kamantan-tironi piñaani. ²Tima awiroka kamantirini Aarón onkarati nonkantimiri, iwawisayi-maityaaniri irirori Faraón isinitan-tajyaariri pishininka-payi isitowaji inampiki. ³Iro kantacha oshiki nonkiso-siri-takairi Faraón. Irojatzii noñaakan-tantyaarori kaari iñaapiin-taitzi Apitantoniki. ⁴Airo ikimimaitami Faraón. Iro kantacha aritaki noñaakajiri nosintsinka maaroni Apitanto-nisatzi. Tima kamiitha nonkisa-wintaiyaari pishininka

^f 6.3 Naakataki = Jehová = Yawé = Pinkathari

Israel-iiti, nasitari naaka, nokimita-kaari nowayiriti. Aritaki naayitajiri maaroni isaikawai-witaka Apitantoniki. ⁵ Aririka noñaakan-takiro nosintsinka Apitantoniki, aririka naajiri pishininka Israel-iiti anta, aripaiti iyoti Apitanto-nisatzi naaka Pawa.” ⁶ Imatakiro Moisés aajatzi Aarón okaratzi ikantakiriri Pawa. ⁷ Tima tzimaki Moisés okaratzi 80 isarintsiti ikinkitha-waitakaan-takariri Faraón. Iriima Aarón tzimaki irirori okaratzi 83 isarintsiti.

Ikotzikiiri Aarón

⁸ Ari yapiitajiro Pawa iñaanatairi Moisés aajatzi Aarón, ikantziri: ⁹ “Aririka inkantakimi Faraón: ‘Intsityaa piñaakaina kaari iñaapiintaitzi,’ pinkan-tanakiri awiroka Aarón: ‘Pookiro pikotzikiiri ikatziyaka Faraón ompiyaari maranki.’ ” ¹⁰ Jataki Moisés aajatzi Aarón iñiiri Faraón, imatakiro ikantakiriri Pawa. Yookakiro ikotzikiiri Aarón tsika ikatziyaka Faraón itsipayi-takari inampiri, opyaana-kari maranki ikotzikiiri. ¹¹ Ari ikaimakaan-takiri irirori Faraón yotaniri-payi aajatzi antyawiyari-payi Apitanto-nisatzi. Imawita-paakaro irirori-payi. ¹² Yookapaakiro ikotzikiiri aparo-payi irirori, opyaana-kari maranki. Iro kantacha ikotzikiiri Aarón oniyakiri irasi yokapayi yotaniri. ¹³ Titzimaita inkimisanti Faraón, aikiro ikiso-siri-tana-kitzii. Tima mataka ikantzi-takari Pawa.

Iraantsi

¹⁴ Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Oshiki ikiso-siritaki Faraón, ti isinitiri ijataji pishininka-payi. ¹⁵ Pananinka-sitiri Faraón ijata-manaji irirori nijaaki. Pimonthai-yaari nijaa-thapyaaki pairikakiro pikotzikiiri pyaakariri maranki. ¹⁶ Pinkantiri: ‘¡Pinkathari! Tima ityaanta-witakana Pawa, Iwawani Heber-iiti, nonkaman-timiro iñaani ikantzimi: “Pisinitiri nasitari naaka ijataji otzisi-masiki impinkatha-tajina.” Iro kantacha titzimaita pinkimi awiroka, oshiki pipiyathataka. ¹⁷ Irootaki ikantan-takari aajatzi Pawa: “Iroka piyotan-tyaanari naaka Pawa.” Piñaakina nairikakiro nokotzikiiri, irootaki nomposan-tyaarori nijaa, aritaki ompyaana-kyaaro iraantsi. ¹⁸ Ari yapirotakya inkami maaroni nijaa-wiri, osityaati nijaa. Tima oshiki impinki-matiro Apitanto-nisatzi aririka irajjiitiro.’ ” ¹⁹ Ikantanakiri Pawa yoka Moisés: “Pinkantiri pirintzi Aarón iwaankiro ikotzikiiri tsika otzimayitzi nijaa, inkaari, tsika oonka-naayita, tsika iwapithaan-taitaro Apitantoniki, tima apirotatyiyaa ompiyaa iraantsi okaratzi tzimayi-tatsiri inchato-naaki aajatzi mapinakiki, maaroni.”

²⁰ Tima imatakiro Moisés aajatzi Aarón okaratzi ikantakiriri Pawa. Iñaakakiri Faraón itsipata-kari inampiri-payi, iposan-takaro ikotzikiiri nijaa, apirotaka opyaanakaro iraantsi okaratzi tzimatsiri anta. ²¹ Apirotaka ikamayitaki maaroni nijaa-wiri, ithonka osityaataki

nijaa, ti onkamiithati irirajiro Apitanto-nisatzi. Apirotaka iraantsitaki maaroni nijaa anta Apitantoniki. ²²Iro kantacha imatakiro aajatzi yantyawiyari-tipayi Apitanto-nisatzi okaratzi yantakiri Moisés. Irootaki ikiso-siri-tantari Faraón, ti inkimisanti, tima mataka ikantzi-takari Pawa. ²³Piyaaja irirori Faraón iwankoki, apatziro onimowai-tziri, ti onkantzi-motyaaari okaratzi iñaawita-kari. ²⁴Tima ikiyako-jiitakini othapyaaki nijaa maaroni Apitanto-nisatzi inintzi yayi kitijaari nijaa, irootaki iriri, tima ti onkamiithati irajiro antaraani. ²⁵Ari maakotaki okaratzi 7 kitaitiri ipyaan-takaajarori Pawa iroka nijaa iraantsi.

Mashiropayi

8 ¹Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Pijati isaikira Faraón, pinkantiri: ‘Ikantzi Pawa: “Pisinitiri ikaratzi nasitari naaka ijati impinkatha-tajina. ²Airorika pisinita-jiitziri, aritaki nowasankitaantakyaamiri mashiro-payi maaroni piipatsitiki. ³Ari intzimaki oshiki mashiro nijaaki, inkyaayiti piwankoki, aajatzi tsika pimaapiintzi. Tima inthonka inkyaapaaki iwankoki pinampiri-payi, aajatzi iwankoki maaroni pishininka. Ari inkyaayitaki pitasi-mintoki, piyowitzitikipayi, maaroni. ⁴Inthonka yatiita-paakimi mashiro-payi, aajatzi inkimitaa-paakiri maaroni pishininka-payi. Imatakiri pinampiri-payi aajatzi.” ’” ⁵Ipoña ikantanakiri Pawa Moisés: “Pinkantiri Aarón iwaankiro ikotzikiiri tsika otzimayitzi nijaa, tsika iwapithaan-taitaro aajatzi. Ari impoñiyaari mashiro-payi iñitiri Apitantoniki.” ⁶Ari iwaanka-nakiro Aarón ikotzikiiri tsika otzimayitzi nijaaki anta Apitantoniki. Tima tonkaapaaki oshiki mashiro, ithonkantapaakaro nampitsi anta Apitantoniki. ⁷Iro kantacha imatzitakaro antyawiyari-payi, itonkakaaki yantyawiyarin-kakiini irirori oshiki mashiro anta Apitantoniki.

⁸Irootaki ikaimakaan-tantakariri Faraón impoki Moisés aajatzi Aarón, ikantawakiri: “Pinkowa-kotairi Pawa impyaajiri mashiro-payi ikaratzi oñaasirinka-kinari naaka aajatzi noshininka-payi. Aritaki nosinitakiri pishininka-payi ijati impomita-jiniri yatsipi-takaani Piwawani.” ⁹Ari yakanakiri Moisés pinkathari Faraón, ikantziri: “Pinkantina tsika-paiti pinintzi namanako-tajimi awiroka, pinampiri-payi aajatzi pishininka-payi, airo iñaasirinkan-taami mashiro-payi piwankoki, apatziro isaiki nijaaki.” ¹⁰Ikantzi Faraón: “Onkitaiti-tamanaji.” Ikantzi Moisés: “Aritaki omatakya okaratzi pinintakiri, irootaki piyotan-tyaari tikatsi pasini monkara-tyaarini Nowawani. ¹¹Tima airo itzimanaji mashiro-payi piwankoki, aajatzi iwankoki pinampiri-payi, imatakya iwankoki pishininka-payi, apatziro isaikayiti nijaaki.” ¹²Ikanta ipiyaaja Moisés aajatzi Aarón ipoñaajaro iwankoki Faraón. Ari yamananaki Moisés ikowako-tziri Pawa impyaajiri mashiro-payi ikaratzi oñaasirinka-kiriri Faraón. ¹³Imatakiro Pawa okaratzi inintakiri Moisés. Ithonka ikamanaki

mashiro-payi kyaintsiri pankotsiki, piyotain-chari okaankiityiira pankotsi, aajatzi owaantsi-kipayi. ¹⁴Tima ithonka ipiyota-kaan-taitakiri mashiro ikaratzi kamaintsiri, sitziin-kamasitaki. ¹⁵Tima tikatsi kantzimo-tana-jyaarini Faraón, kamiitha isaikanaji. Ari yapiita-najiro ikiso-siri-tanaji, ti yantiro ikantawi-taitariri, mataka okaratzi ikantzi-takari Pawa.

Nitsipayi

¹⁶Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Pinkantiri pirintzi Aarón: ‘Piwaankiro pikotzikiiri, pimposhiro kipatsi-pani, tima irootaki pyaanain-chani tsiito, inthonka inaitiri maaroni Apitantoniki.’”⁸ ¹⁷Tima imatakiro Aarón okaratzi ikantai-takiriri. Iwaankakiro ikotzikiiri, iposan-takaro kipatsi-pani, pyaanaka tsiito. Iriitaki oshikita-naintsiri maaroni Apitantoniki. Tima ithonka inaaasirinka-paakiri atziri-payi aajatzi ipiraitari-payi. ¹⁸Ari imawitakaro aajatzi antyawiyari-payi impyiyiri tsiito yantyawiyarin-kakiini, titzimaita imatiro. Tima oshiki ikantanaka ini atziri-payi aajatzi ipira-payi. ¹⁹Ikantawi-takari antyawiyari-payi pinkathari Faraón, ikantziri: “Okaratzi piñaakiri, Pawa kantakaaro.” Titzimaita inkimi Faraón ikantawi-taitariri, tima mataka okaratzi ikantzi-takari Pawa.

Simpokipayi

²⁰Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Pananinka-sitiri onkitaiti-tamanaji Faraón ijata-manaji nijaaki, pinkantiri: ‘Iroka ikantzi Pawa: “Pisinitiri ijataji nasitari naaka impinkatha-tajina. ²¹Tima airorika pisinitziri ijati, aritaki nontyaantaki oshiki nasitachani simpoki-payi, iriitaki oñaasirinka-paakimini piwankoki, iwankoki pinampiri-payi aajatzi iwankoki maaroni pishininka-payi. Inthonkairo maaroni iipatsiti tsika inampiyitaro. ²²Airomaita itzimi simpoki-payi Okaakijaariki tsika isaiki Israel-iiti, ikaratzi nasitari naaka. Tima irootaki piyotan-tyaari naaka Pawa asitarori kipatsi. ²³Tima naaka ookakaa-wintairini maaroni nasitari naaka, ikaratzi pasiwita-kari awiroka. Onkitaiti-tamanaji omatyaa iroka.”’” ²⁴Tima imatakiro Pawa okaratzi ikantakiri, pokapaaki oshiki simpoki iwankoki Faraón, iwankoki inampiri-payi, aajatzi iwankoki ishininka-payi, ithonkantapaakaro maaroni Apitantonni. Tima ithonka iyaaripiro-tantapaaki yokapayi simpoki.

²⁵Irootaki ikaiman-takariri Faraón yoka Moisés aajatzi Aarón, ikantakiri: “Kantatsi pijati pimpomi-tajiniri patsipi-takaani Piwawani, iro kantacha airo pawishiro tsika owiraa nampitsi.” ²⁶Ari ikantzi Moisés: “Ti onimotina pikantanari, tima piwinkani onatzii aririka

§ 8.16 nitsi = tsiito

nompomi-tiniri Nowawani. Aririka nomatakiro iwinkani Apitantonisatzi, aritaki iwa-wintakinaro. ²⁷Ontzimatyii nojajiitini, tima onkarati mawa kitaitiri naniiti otzisi-masiki, nompomi-tajiniri natsipi-takaani Nowawani, nantajiro okaratzi ikantanari irirori.” ²⁸Ikantzi Faraón: “Aritaki nosinitakimi pijati pimpomi-tajiniri patsipi-takaani Piwawani anta otzisi-masiki, airomaita pijapirotzi intaina. Pamanakotina aajatzi naaka.” ²⁹Ikantzi Moisés: “¡Pinkathari! Aririka nositowanaji nokinkitha-waitakayimi, aritaki nonkowa-kotakiri Pawa impyaajiri onkitaiti-tamanaji yokapayi nasiyita-chari simpoki ikaratzi oñaasirinkakimiri awiroka, pinampiri-payi aajatzi pishininka-payi. Onkamintha airo papiitziro pamatawitina, pinthañiiaari noshininka-payi ijati impomita-jiniri yatsipi-takaani Nowawani.”

³⁰Ari isitowanaji Moisés ikinkitha-waitakairi iwankoki Faraón, yamanairi Pawa. ³¹Imatakiro Pawa okaratzi ikowakiri Moisés. Pyaanaja simpoki-payi ikaratzi oñaasirinka-kiriri Faraón, inampiri-payi aajatzi maaroni ishininka-payi, tikatsi aparoni tzimaaran-tanain-tsini. ³²Iro kantacha Faraón, yapiita-najiro ikiso-siri-waitzi, ti inkimisanti ikantaitziriri, ti isinitiri ijataji Israel-iiti.

Imantsiyari ipiraitaripayi

9 ¹Ikanta Pawa yapiitajiri Moisés ikantairi: “Pijati piñiiri pinkathari Faraón, pinkantiri: ‘Ikantzi Pawa, Iwawani Heber-iiti: “Pisinitiri ikaratzi nasitari naaka, ijati impinkatha-taina. ²Tima airorika pisinitziri ijataji, iroatzi-rika pinthañiiaari, ³aritaki nowasankitaan-takyaamiro kowiinkapirotatsiri mantsiya-rintsi, irootaki apirota-jirini ikaratzi pipiratar piwaniki, ikyaakoi-taripayi, maaroni.^h ⁴Iriima ipira-payi Israel-iiti, airo ikamaraantzi aparoni. Tima nonasita-jyaari ikaratzi yasitari Israel-iiti, aajatzi irasi Apitantonisatzi.” ’ ” ⁵Ari yookotaki Pawa kitaitiri, ikantaki: “Onkitaiti-tamanaji nomatiro okaratzi nokantakiri.” ⁶Okanta okitaiti-tamanaji, imatakiro Pawa okaratzi ikantakiri. Yapirotaka ikamaki ipira-payi Apitantonisatzi, iriima irasi Israel-iiti ti inkami aparoni. ⁷Ari isampita-kowin-takiri Faraón ipira-payi Israel-iiti, ikimatzii ikantaitzi: “Ti inkami aparoni.” Iro kantacha Faraón, aikiro ikiso-siri-tana-kitzii, ti isinitiri ijataji Israel-iiti.

pathaarontsi

⁸Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés aajatzi Aarón, ikantziri: “Pawijiiiti pakoki samampo, iri Moisés ñaakairini Faraón yooka-wanitiro jinoki. ⁹Irootaki oshikita-naintsini iroka samampo maaroni Apitantoniki. Irootaki pathaakaa-yitirini maaroni Apitantonisatzi aajatzi ipiraitari-

^h 9.3 pipiratar = vaca-payi, oisha-payi; ikyaakoi-taripayi = caballos, asnos, camellos

payi.” ¹⁰Imatakiro Aarón aajatzi Moisés, yaanaki osamampoti paamari, jataki isaikira Faraón. Yooka-wani-takiro Moisés samampo jinoki. Irootaki opoonaa-tanakari ipathaa-waiyi-tanaki maaroni atziri-payi aajatzi ikimita-nakari ipiraitari-payi. ¹¹Ti imatanajiro antyawiyari-payi imatiro yantakiri Moisés, tima ithonka ipathaa-waiyi-tanaki irirori, ikimita-nakari tsika ikantayi-tanaka maaroni Apitanto-nisatzi. ¹²Iro kantacha, ikantakaaro Pawa aikiro ikiso-siri-tatzii Faraón, ti ininti inkimiro ikantai-tziriri, monkarataka ikantzi-takariri Pawa pairani Moisés.

Jiriniki

¹³Ipoñaa yapiitajiri Pawa ikantairi Moisés: “Pananinki onkitaiti-tamanaji piñiiri Faraón, pinkantiri: ‘Ikantzi Pawa, Iwawani Heber-iiti: ‘Pisinitiri ijataji ikaratzi nasitari naaka, impinkatha-tajina. ¹⁴Tima nontyaan-katyii iroñaaka oshiki mantsiya-rintsi patsipi-tyaari awiroka, pinampiri-payi, aajatzi maaroni pishininka-payi. Irootaki piyotantyaari tikatsi pasini kimityaanani naaka aka kipatsiki. ¹⁵Tima iroñaaka nowasankitaan-tyaamiro awiroka mantsiya-rintsi, aajatzi nonkimitaakiri maaroni pishininka-payi, tima kamaityaantsi pinkan-tajyaa aka kipatsiki. ¹⁶Omapiro-tatyaa, tima naaka kantakaaro pañaayiti, irootaki iyotantai-tyaanari otzimi-motana naaka nosintsinka, ari onkantayaa inkinkithata-koitan-tajyaanari naaka maaroni kipatsiki.ⁱ ¹⁷Tima ari piñaawi-takaro kantain-chari, aikiro pithañaa-tyaari ikaratzi nasitari naaka, ti pisinitiri ijayitaji ¹⁸Tima onkitaiti-tamanaji, onkimityaaro iroñaaka iwiraaka ooryaatsiri, ari piñaakiro omparyii jiriniki, ti iñaitiro pairani aka Apitantoniki kimityaaroni iroka, omapokakimi iroñaaka. ¹⁹Ontzimatyii pintyaanti aajatirini pipira-payi, aajatzi maaroni tzimatsiri piwaniki. Tima aririka omparyaa-paaki jiriniki, onthonka owamaapaakiri atziri-payi, aajatzi ipiraitari-payi kaari saikatsini pankotsiki.” ’ ’ ’ ²⁰Tima tzimatsi aparo-payi inampiri Faraón pinkatha-tana-kiriri Pawa ikimakiro ikantakiri, yamayitajiri impiratani aajatzi ipira-payi iwankoki. ²¹Iriima ikaratzi piyatha-tarori iñaani Pawa, ti yamajiri iwankoki impiratani aajatzi ipira-payi.

²²Ari yapiitajiri Pawa ikantajiri Moisés: “Piwaanka-wakotyaa inkitiki, omparyiita Apitantoniki jiriniki, apirotiri atziri, ipira-payi aajatzi maaroni iwankiri Apitanto-nisatzi.” ²³Ari itzinaa-wako-tanaka Moisés inkitiki yairikakiro ikotzikiiri, ikantakaakaro Pawa ookathatyaa. Ithonka ojiriniki-tanaki maaroni Apitantoniki.^j ²⁴Tima matanaka ojiriniki-tanaki, okonowakaro jiriniki ookatha-rontsi. Omaapiro okowiinkataki, ti iñaapiin-taitiro pairani Apitantoniki siyaaroni iroka.^k ²⁵Tima ithonka

ⁱ 9.16 * Wairontsi ^j 9.23 ookathatyaa = paryaapaaki paamari ^k 9.24 ookatha-rontsi = paamari

owaaripiro-tapaakiro jiriniki iipatsiti Apitanto-nisatzi. Omatakiri maaroni atziri-payi, aajatzi ipiraitari-payi. Omatakiro owaaripiro-takiro pankirin-tsipayi shookatsiri owaantsiki, ochiworyaa-yitanakiro inchatopayi tzmatsiri nampitsiki. ²⁶Irooma anta Okaakijaariki tsika inampijitaro Israel-iiti, ti inaitiro omparyii jiriniki.

²⁷Ari ikaimakaan-tajiri Faraón yoka Moisés aajatzi Aarón, ikantairi: “Nokaaripiro-takiri naaka. Tima kamiithari inatzi irirori Pawa. Irooma naaka aajatzi maaroni nonampina-payi, kaari-pirori nonajjitzini.

²⁸Pamaniri Pawa onkarata-jiita ookatha-rontsi, aajatzi jiriniki. Aritaki nosinitakimi pijayitaji, airo nothaña-naami.” ²⁹Ari yakanaki Moisés ikantanakiri: “Aririka noñaakiro nojapitha-tajiro pinampi, ari nowaankawako-tasi-tajyaari Pawa namanajiri. Aritaki onkarata-paaki ookathataka aajatzi jiriniki, irootaki piyotan-tyaari irasi Pawa onatzii iroka kipatsi.

³⁰Iro kantacha noyotzi naaka, tikiramaita pimpinkathatiri awiroka Pawa, ari ikimita-kari aajatzi pinampiri-payi.” ³¹Tima apirotaka okamaki pankirintsi okaratzi paiki-ryaawi-tainchari, okaratzi aajatzi

tyaakiwi-tainchari.^l ³²Iro kantacha, tizimaita onkamayiti okaratzi osamani-yitatsiri oshooka-yitzi.^m ³³Ikanta ijataki Moisés ikinkitha-waitakairi iwankoki Faraón, itzinaa-wako-tanaja yamanairi Pawa. Awisain-katanaki jiriniki, ti omparyaanaji inkani, ti ookatha-tanajyaa.

³⁴Ikanta iñaakiro Faraón ti omparyaanaji inkani, awisanaki jiriniki, ti ookatha-tanajyaa, ari ikaaripiro-tanaji aajatzi. Tima yapiita-najiro ikiso-siri-tanaji, ari ikimitzi-tanaari inampiri-payi. ³⁵Antaro ikiso-siri-waitanaji Faraón, ti isinitiri ijataji Israel-iiti. Tima omonkarataka ikantakiriri Pawa pairani Moisés.

Tsitsiripayi

10 ¹Ipoña yapiitajiri Pawa ikantairi Moisés: “Pijati piñiiri Faraón, tima naaka kantakaari ikiso-siri-waitantari irirori aajatzi inampiri-payi, irootaki iñaantai-tyaarori kaari iñaapiintaitzi. ²Irootaki pinkaman-tairiri pitomi-payi aajatzi picharini-payi onkarati nantayi-tajiri Apitantoniki, tima noñaaka-yitajiri kaari iñaapiin-taitzi. Ari piyoyitajiri awirokaiti naakataki Pawa.” ³Ari ijatanaki Moisés aajatzi Aarón iñiiri Faraón, ikantapaakiri: “Iroka ikantzi Pawa, Iwawani Heber-iiti: ‘¿Tsikapaitima piwashaantiro pikiso-siri-yitzi? Pisinitiri ijataji ikaratzi nasitari naaka, impinkatha-tajina. ⁴Aikiro-rika pinthañaatyiiyaari, ari namaki naaka onkitaiti-tamanaji oshiki tsitsiri pinampiki. ⁵Yanaapaakiro kipatsi, airo okaankitaji kapichiini. Yapirota-paakiro iyaaro tzimaraan-tanaintsiri owamairomi jiriniki, inthonka-paakiro iyaaro okaratzi shookatsiri

^l 9.31 powainka-ryaawi-tainchari = cebada; tyaaikiwi-tainchari = lino ^m 9.32 osamani-yitatsiri oshooka-yitzi = trigo, centeno

inchato-payi. ⁶Impiyota-paakyaa piwankoki, ari inkimitakyaa iwankoki pinampiri-payi, aajatzi maaroni iwankoki Apitanto-nisatzi. Iñiitajiro kaari iñaayitzi pairani asitamiri aajatzi picharinipayi.’” Ithonkakiro ikinkitha-waitakairi Faraón, piyanaka. ⁷Ikantanakiri inampiri-payi Faraón: “¿Pinkathar! ¿Tsika-paitima inkaratiro yasaryii-matai yoka atziri? Pisinitiri ijataji ishininka-payi, impinkatha-tairi Iwawani. ¿Tima piñiuro iyaaripiro-taitakiro anampi Apitantoni?” ⁸Ari yapiitakiro Faraón ikaimakaan-tziri Moisés aajatzi Aarón, ikantakiri: “Pijati pimpinkathatiri Piwawani. Iro kantacha nonintzi pinkantina tsikarika itzimi jatatsini.” ⁹Ikantzi Moisés: “Nonthonkyaa maaroni nojajiiti: iintsi-payi aajatzi antari-konapayi, notomi-payi aajatzi nosinto-payi. Ari naanajiri maaroni nopira-payi. Tima antaro onkanyaa noimosirinkajiri Nowawani.”ⁿ ¹⁰Ikantzi Faraón: “Tima ti omaña pinintzi pantiro kaaripirori. ¿Pisiyakaantzi ari nosinitakimi pijataji, ari paayita-najiri aajatzi piinchaa-nitipayi? Omawitakyaa intsipa-tyaami Pawa awirokaiti. ¹¹Airo omata pinintziri. Pijajiiti awiroka antari-payi, pimpinkathatiri Pawa, tima irootaki pikowajii-takiri.” Yoipyakiri Faraón ti ininti iñiuri.

¹²Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Piwaanka-wako-tajyaa tsika osaiki Apitantoni, tima namatyii oshiki tsitsiri, yapirotiro pankirintsi tzimaraan-tanaintsiri kaari owamaanaki jiriniki.” ¹³Ari iwaanka-wokotanaka Moisés tsika osaiki Apitantoni yairikakiro ikotzikiiri, ikantakaakaro Pawa otampyaataki kitaiti aajatzi tsitini. Okanta okitaiti-tamanaji, iñiitatzii oshiki tsitsiri amakiri tampyaa kinapain-tsiri isitowa-piintzi ooryaatsiri. ¹⁴Tima piyotapaaka tsitsiri-payi Apitantoniki. Ti ontzimaji tsika onkaankiti kapichiini. Omaapiro ishikita-paaki, ti iñaitiri pairani, airo iñiitaji apaata aajatzi. ¹⁵Ithonka yanaapaakiro maaroni nampitsi, tsitinipiriniki ikantapaaka kipatsiki. Ithonka iwapaakaro pankirintsi, maaroni okithokipayi inchato okaratzi tzimaraan-tanaintsiri kaari owamai jiriniki. Ithonka yapirotakiro, ti iñaitaji Apitantoniki tsika onatsiryaa inchatosi, omataka owaantsiki aajatzi antami-masiki.

¹⁶Ari isintsi-tanaki Faraón ikaimakaan-takiri Moisés aajatzi Aarón, ikantakiri: “Nokaaripiro-tzimo-takiri Piwawani, ari nokimitzi-takamiri aajatzi awiroka. ¹⁷Iro kantacha, nonintzi pimpyaako-tajinaro nantzimotakimiri, airo napiitajiro. Pinkowa-kotiri Pawa, impyaajiri nowankoki naaka yokapayi wamaan-taniri.” ¹⁸Ikanta isitowanaji Moisés iwankoki Faraón ikinkitha-waitakairi, yamanajiri Pawa. ¹⁹Ari ikantakaakaro Pawa ontampyaati sintsiini okinapaakiro ikyaapiintzi ooryaatsiri, ithonka anakiri tsitsiri-payi ookakiri Inkaariki Kiraankaaro. Ti iñiitanaji tsitsiri maaroni nampitsiki Apitantoniki. ²⁰Iro kantacha Pawa, aikiro ikiso-siritakaa-tziiri Faraón, ti isinitiri ijataji Israel-iiti.

ⁿ 10.9 nopira-payi = oisha-payi, vaca-payi

Tsitinikiri

²¹Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Pintzinaa-wakoti inkitiki, ontsitinekiti maaroni Apitantoniki, tima tontakyaa onkantyyaa tsitinikiri kantacha yantaitiro.” ²²Ari itzinaa-wako-tanaka Moisés inkitiki, tima mawa kitaitiri otsitinekítaki maaroni Apitantoniki. ²³Tima tikatsi matajironi ñiiri ishininka, okaratzi mawa kitaitiri ti onkanti yaniiwaitaiti tsika-rikapayi. Iriima Israel-iiti kitainka ikantakoyita iwankoki irirori-payi. ²⁴Ari yapiita-najiro Faraón ikaimakaan-takiri Moisés, ikantakiri: “Pijati iroñaaka pimpinkatha-tairi Pawa, paanakiri pitomipayi. Apatziro pookanakiri pipira-payi.” ²⁵Ikantzi Moisés: “Awiroka opawakinani ipiraitari nompomitiri, irijatzi kachaaryiin-katatsini nompomi-tiniri Pawa. ²⁶Tima ontzimatyii naanajiri ikaratzi nopiratari naaka. Airo nookanaji aaroni, iriitaki noimosirinkan-tapiintariri Nowawani. Timá airorika nayiri, ti noyoti ompaityaa noimosirinkantyaariri Pawa aririka nariitakyaa tsika nosiritaro.” ²⁷Tima iriitaki Pawa kantakaakaro ikiso-siri-tantari Faraón, ti isinitiri ijayitaji. ²⁸Ikantanakiri Faraón yoka Moisés: “¡Pijati! Ti noninti pimpiyi piñiina. Aririka napiitakiro noñiimi, aritaki pinkamaki.” ²⁹Ikantzi Moisés: “¡Kamiitha pikantakiri! Airo napiitajiro noñiimi.”

Inkami yantaritipayi itomi Apitantonisatzi

11 ¹Ipoñaá yapiitajiri Pawa ikantairi Moisés: “Naaka kantakaan-tironi ñaantyaarori pinkathari pasini kowiinkari, irojatzi ñiiri maaroni Apitanto-nisatzi. Aririka ñaakiro inkowiinka-tako-tanaki Faraón, aritaki isinitajimi pijataji. Iriitaki Faraón sintsiwin-timini pijatantajyaari. ²Pinkantiri pishininka-payi inkampitiri pinatachari isaika-nampi-tziri, ari onkimitzi-tyaari kooya-payi onkampitiro osaika-nampi-tziri ompayita-wajiro iwitsikai-tziri kiriiki, ooro.” ³Ikantakaakari Pawa Apitanto-nisatzi impasita-wajyaari Israel-iiti. Ari ikimitzi-taikari aajatzi Moisés, ikimita-kaitakari iriipirori. Oshiki ipinkatha-takiri inampiri-payi Faraón aajatzi maaroni atziripayi. ⁴Ari ikinkitha-waitakaakiri Moisés pinkathari Faraón, ikantakiri: “Pinkimi ikantzi Pawa: ‘Aririka oniyankiityaa-paaki tsitiniri, ari naniitiro maaroni nampitsi Apitantoni. ⁵Tima inthonka inkami yantari-tipayi itomi Apitanto-nisatzi, imatzityaa yantariti iwaiyani Faraón, okantawitaka iriipirori isaikawitaka iwinkatha-rimintoki. Imatzityaa yantariti iwaiyani asinonkainkari otzikataari tononka-waitatsiri. Ari inkamitakyaa yantariti iwaiyani ipira-payi. ⁶Tima akiwainka inkantaityaa yirajiityaa Apitantoniki, ti ñiitiro pairani kimityaaroni, airo apiitaja

◦ 10.24 pipira-payi = oisha-payi, vaca-payi

aajatzi apaata. ⁷Iro kantacha, tikatsi maimani-tirini Israel-iiti, airo itzimi otsitzi tharotirini. Irootaki piyotan-tyaari iyotziri Pawa Apitanto-nisatzi, iyotzitari Israel-iiti ikaratzi yasitari irirori. ⁸Ari impokanaki pinampiri-payi iñiina, intyiirowa-paaki, inkanti: ‘Pijataji awiroka, paanajiri pishininka-payi ikaratzi pitsipa-takari.’ Aririka onkarataki awisatsini, aripaiti nojataji.” Tima antaro ikisanaka Moisés isitowanaji ikinkitha-waitakairira Faraón. ⁹Ipoñaa yapiitakiro Pawa ikantziri Moisés: “Oshiki inthainkimi Faraón, irootaki kantakaan-tironi iñaantyaarori okaratzi kaari iñaapiin-taitzi pairani Apitantoniki.”

¹⁰Imatakiro Moisés aajatzi Aarón, tima iñaakayi-takiri Faraón kaari iñaapiintzi. Iriitaki Pawa kantakaaro ikiso-siri-tantanaari Faraón. Ti isinitiri ijataji Israel-iiti isaikakira inampiki.

Anankoryaantsi

12 ¹Ikanta Pawa iñaanatairi Moisés aajatzi Aarón anta Apitantoniki, ikantajiri: ²“Triipirori inatyii yoka kasiri, iriitaki itapiin-tajyaaroni kasiri osarintsiki.” ³Pinkinkitha-waitakairi maaroni Israel-iiti, pinkantiri: ‘Aririka ariityaa kitaitiri 10 yoka kasiri, ari piyosiitiri aaroni pipira iwankoitiki aparo-payi pishininkapayi awiroka.’ ⁴Tirika pishikiti piwankoki pinthonkan-tyaariri piyaari pipira, kantatsi pinkaimiri saika-nampitzimiri, pantityaari pipira, iriitaki iyaari ikaratzi isaikajiitzi irirori iwankoki. ⁵Tima kamiitha inkantyya yoka pipira, sirampari inatyii ontzimi aaroni isarintsiti.’ ⁶Ari isaikawaki yoka pipira irojatzi kitaitiri 14 yoka kasiri. Iriitaki piwamaa-yitiri aririka ontsitiniityaanaki aparo-payi piwankoki. ⁷Payiro iriraani, pimpotho-tantyaaro apitiro otzinkami-panki aajatzi okonompi-panki pasitakoro tsika piwayityaari pipira. ⁸Tima tsitiniriki piyaari pintasi-takiri, patantyaari kaari iwaitaitziri siñakairori, aajatzi inchasi kipishitatsiri. ⁹Airo piwari naakirari, aajatzi pinkimi-tajiri kotsirintsi, apatziro piyaari tasirintsi. Tima kantatsi piyaaro aajatzi okaratzi tzimantayitariri inthomponta imotyaaiki. ¹⁰Pinthon-katiri piyaari, airo piwapithaantari piyaari onkitaiti-tamanaji. Aririka intzima-raantapaaki kapichiini, pintayiri. ¹¹Iroka pinkantyya piyaari. Piwathakityaa, airo panii-kontatasita, pairikiro pikotzikiiri, sintsipayini piyaa. Tima iroka kitaitiri ampaitajiro “Anankoryaantsi,” irasi Pawa. ¹²Tima iroñaaka tsitiniri nonkinanaki maaroni nampitsi Apitantoniki, ari nowamaakiri maaroni yantariti iwaiyani Apitantonisatzi, aajatzi yantariti itomi-payi ipira-payi. Tima Pawa nonatzii naaka. Aritaki nowasankitaa-nakiniri iwawa-niroti Apitantonisatzi. ¹³Tima

¶ 12.2 itapiin-tajyaaroni kasiri osarintsiki = ithonki-matapaaro kasiri marzo yitanta-najyaarori kasiri abril. ¶ 12.3-4 pipira = oisha = cordero ¶ 12.5 pipira = oisha inatyii, tirika cabra. ¶ 12.8 patantyaari = pan

irootaki iraantsi noyotan-tapaa-kyaarori piwanko tsika pisaika-yitzi awiroka. Aririka noñaapaakiro ompotho-takyaa iraantsi piwanko, nanankoryaa-nakiro. Airo piñiuro mantsiyarintsi wamaantatsiri yatsipi-tyaari Apitantonisatzi.^t

¹⁴Tima irootaki pinkinkithasiri-tapiin-tajiri iroka kitaitiri, antaro poimosirinkajiro pisirita-jyaari Pawa. Irootaki imatajiri inkarati pincharini-tajyaari. Irasi iwiro yoimosirinkajiro. ¹⁵Tima onkarati 7 kitaitiri piwapiin-tyaaro yatantaitari. Pookayitiro piwankoki okaratzi siñakairori itana-karori kitaitiri. Tzimatsi-rika atziri owakyaaroni siñatsiri yatantaitari itana-karori kitaitiri irojatzi omonkara-tantakya 7 kitaitiri, airo isinitai-tziri intsipa-tajyaari ishininka, yookaitakiri.^u ¹⁶Tima papatowintajyaana pimpinkathataina itana-karori kitaitiri. Ari pinkimi-tajirori aajatzi aririka omonkara-tapaakya 7 kitaitiri. Tikatsi antawai-tatsini, apatziro inkotsiti iyaari. ¹⁷Poimosirinkajiro iroka kitaitiri iwantai-takarori yatantaitari kaari iwaitai-tziri siñakairori, tima irootaki kitaitiri naantaamiri pisaika-witaka Apitantoniki. Ontzimatyii piyomitaajiri inkarati pincharini-tajyaari, irasi iwiro yoimosirinkajiro irirori nokantakiri. ¹⁸Piwapiin-tajyaaro yatantaitari kaari iwaitai-tziri siñakairori kitaitiri 14 irojatzi kitaitiri 21 aririka yitana-kyaaro owakirariki osarintsi. ¹⁹Tima airo otzimawaitzi kapichiini siñakairori yatantaitari piwankoki, irojatzi omonkara-tantakyaari 7 kitaitiri. Tzimatsi-rika owakota-kyaaroni siñakairori, airo inintaitajiri pinampiki, yookaitakiri. Onkanta-wityaa Israel-iiti inatyii, pasini-satzi-rika saikimotzimiri, ontzimatyii yookaitiri. ²⁰Tima tsika-rika pinampi-yitajyaaro awiroka, airo piwako-waitaro siñakairori yatantaitari.’ ”

²¹Ari yapatotakiri Moisés maaroni antarikona-payi Israel-iiti, ikantakiri: “Pijati piyosiiyiti pipira piwamairi piwankoki, iriitaki oimosirinkyaari kitaitiriki ‘Anankoryaantsi.’ ” ²²Payi inchasi, pashitan-tyaaro iriraani pipira piwako-takiri, pimpotho-tantyaaro apitiro otzinkami-panki aajatzi okonmpi-panki pasitakoro. Aritaki pisaikawaki piwankoki, airo pisitowa-waitzi irojatzi osaikira.^w ²³Tima inkinatyii Pawa iwamaanakiri yantariti iwaiyani Apitantoni-satzi. Aririka iñaapaakiro iraantsi pipotho-takiro apitiro otzinkami-panki aajatzi okonmpi-panki pasitakoro, ari yawisanakiro piwanko-payi. Airo isinitziri Pawa inkyaa-pankotimi apirotan-tatsiri. ²⁴Poimosirinka-piintajiro awiroka nokantakimiri, irasi iwiro aajatzi inkarati pincharini-tajyaari

^t 12.13 Kantako-tachari aka “nanankoryaa-nakiro” iriitaki ñawaitatsi Pawa, tima yanankoryaa-tyiuro iwanko-payi Israel-iiti. Ari okanta iwawisaa-kotan-taariri ikaratzi saikatsiri pairani, itasonka-wintajiri. Tima Pawa aajatzi Imaninkariti, aririka yanankoryiuro pankotsi, itasonka-winta-tziuro, airo inaitziro mantsiyarintsi inkimaatsi-taityaari. Ti osiyaaro aririka yanankoryaanti siritsi. ^u 12.15 yatantaitari = pan

^v 12.21 pipira = oisha = cordero ^w 12.22 inchasi = hisopo

yoimosirinka-yitajiro irirori. ²⁵Aririka pariitajyaa kipatsi-kinta ikasiya-kaakimiri Pawa, irojatzi poimosirinki-tajyaari aajatzi anta. ²⁶Aririka isampitajimi inkarati pincharini-tajyaari, inkantimi: ‘¿Ipaitama siyakaawintachari iroka oimosirinkaantsi?’ ²⁷Iroka pinkanti awirokaiti: ‘Ari yatsipi-takaitari ipiraitari yoimosirinkaitariri Pawa kitaitiriki Anankoryaantsi. Tima yanankoryaakiro pairani Pawa iwanko-payi ashininka Israel-iiti isaikan-tawitakari Apitantoniki, tima iwamaanakiri yantariti iwaiyani-payi Apitantoni-satzi, iriima ashininka-payi arokaiti ti iwamaanakiri.’”

Ari ityirowanaka Israel-iiti ipinkatha-tanakiri Pawa. ²⁸Ikanta ijajitaji Israel-iiti, imatakiro okaratzi ikantakiriri Pawa yoka Moisés aajatzi Aarón.

Ikamaki yantariti iwaiyanipayi

²⁹Okanta niyaankiiti tsitiniri, ithonka iwamaakiri Pawa yantariti iwaiyani Apitantoni-satzi. Yitanakari yantariti iwaiyani pinkathari Faraón, imatzitakari yantariti iwaiyani yasitakoi-tziri. Ari ikimitaakiri itarori owaiyani ipira-payi. ³⁰Ikanta isaakitanaki tsitiniriki Faraón, maaroni inampiri-payi, aajatzi Apitantoni-satzi, antaro okantaka iraantsi. Tima maaroni iwankoki ikamayitaki yantariti iwaiyani-payi. ³¹Ari ikaimakaan-takiri Faraón tsitini-paiti Moisés aajatzi Aarón, ikantakiri: “Pijataji, ti noninti pisaiki-motajina, paanajiri maaroni pishininka Israel-iiti, pimpinkathatiri Pawa, tima irootaki pikanta-piintakinari. ³²Paanajiri maaroni pipira-payi. Pimatiro pinintapiin-takiri pantiri. Pijatana-kiita. Pamanako-wintajina aajatzi naaka.”^x

³³Tima isinchinka-thatanakiri Apitantoni-satzi isintsi-tantyaari ijataji Israel-iiti, ikantziri: “¡Pijatanaki sintsiini! Ti noninti napirotyaa nonkami.” ³⁴Ari yaanakiro Israel-iiti opatha yatanta-jiitantari kaari ikonowaitzi siñakairori, iponatan-tanakaro imanthaki, yanatanakiro. ³⁵Imatakiro Israel-iiti okaratzi ikantakiriri Moisés, ikamita-nakiri Apitantoni-satzi ikaratzi iwitsikai-tziri kiriiki, ooro, aajatzi kithaarintsi. ³⁶Iriitaki Pawa kantakaakari Apitantoni-satzi ipasitan-tawaariri Israel-iiti, ipayita-wajiri okaratzi inintziri. Ari ikantakirori Israel-iiti yaapithatan-tanaariri Apitantoni-satzi iwaararo.

Isitowayitai Israel-iiti Apitantoniki

³⁷Ari ijajitaji Israel-iiti ipoñaanakaro Itomyaani Ooryaatsiri ijajitiro Pankojaaki. Tima iyosiityaa antari-payi, ikarajitzi 600,000 atziri. Ti iyoitiro tsika okaratzi kooya-payi aajatzi iintsi-payi. ³⁸Ti apatziro iyosiityaa Israel-iiti ijajitaji, ikonowa-nakari nasiyita-chari atziri kaari

^x 12.32 pipira-payi = poishati, pivacati

ishininkayita. Tima yaayitanaji oshiki ipiraitari-payi.^y ³⁹Tima sintsiini imisitowakiri inampiki Apitantoni-satzi, ti inkonowa-nakiro siñakairori opatha yatantaitari, ti inkotsi-tanaki iwariti, apatziro itasitanaki yatantaitari.

⁴⁰Tima okaratzi 430 osarintsi isaikaki Israel-iiti anta Apitantoniki. ⁴¹Aripaiti isitowa-jiitaji maaroni iwaiyiri-takaani Pawa isaikawitaka anta Apitantoniki omonkara-tapaaka 430 osarintsi. ⁴²Aamaako-winta iwakiri Pawa tsitiniriki Israel-iiti, tima aritaki imisitowajiri isaikawitakara Apitantoniki. Irootaki yaamaakowin-tantajyaariri Pawa iroka tsitiniriki Israel-iiti, irojatzii imaitajiri inkarati incharini-tajyaari.

Yasitari Pawa yantaritipayi iwaiyani Israel-iiti

13 ¹Ikanta yapiitajiro Pawa ñaanatairi Moisés, ikantziri: ²“Pasita-kaiyaanari yantariti-payi iwaiyan-taitani. Tima maaroni ojiwatani owaiyani pishininka-payi Israel-iiti, aajatzii asi ipiraitari-payi, nasi inayitatzii yokapayi.”

³Ari yapiitajiro Moisés ikantairi ishininka-payi Israel-iiti, ikantziri: “¡Noshininkaiti! Pinkinkithasiri-tajiro kitaitiri pisitowan-taari Apitantoniki, tsika Impira-witaitakami. Tima isintsinka Pawa imisitowan-taami. Irootaki airo piwantajaro ikonowai-tziro siñakairori yatantaitari. ⁴Tima yoka kasiri ipaitai-tziri “Iiriki”, iriitaki pisitowan-tayitajyaari.^z ⁵Iriitaki yoka kasiri poimosirinkan-tajyaari apaata aririka paajiro inampitsiti Owintini-satzi, Tharowan-taarini-satzi, Tonkaarizatzi, Thaantiwinizatzi, aajatzii Kayaawinizatzi. Tima irootaki ikasiya-kaakiriri Pawa pairani acharinini pasitajyaaro. Ari oshookapaji anta oshiki pankirintsi, aajatzii tsika itzimapaji oshiki ipiraitari.^a ⁶Tima onkarati ⁷kitaitiri piwajyaaro yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi. Iro kantacha aririka omonkara-tapaakyya ⁷tatsini kitaitiri, poimosirinkajiri Pawa.^b ⁷Tima onkarati ⁷kitaitiri iwaityaaro yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi. Airo otzimawaitzi kapichiini pinampiki opatha ikonowai-tzirori siñakairori. ⁸Ontzimatyii pinkaman-tajiri apaata pitomi, pinkantairi: ‘Opoñaantari aimosirinkiro iroka kitaitiri, tima tzimatsi yantzimota-kinari pairani Pawa nositowan-taari nosaika-witaka Apitantoniki.’ ⁹Pinkimi-takaan-tajiro iroka ñaantsi pinkinta-kotyaaaromi pakoki aajatzii pitamakoki. Pinkinkitha-kotajiro iyotakaa-jimiri Pawa, tima isintsinka Pawa yaantaamiri pairani pisaika-witaka Apitantoniki. ¹⁰Ontzimatyii pemitajyaaro poimosirinkajiro osarintsiki-payi aririka

^y 12.38 ipiraitari-payi = oisha-payi, vacapayi ^z 13.4 Iiriki = Abib ^a 13.5 Ikantai-tziri aka “tsika oshookapaji anta oshiki pankirintsi, aajatzii tsika itzimapaji oshiki ipiraitari.” Tima irootaki osiyarori ikantaitzi “itzimapaji oshiki pitsi aajatzii owaaki thomitsi, okimiwai-tapaja ositowaa-tapaji nijaa.” ^b 13.6 yatantaitari = pan

omonkara-tapajyaa. ¹¹ Ari yariita-kaajyaami Pawa iipatsitiki Owintini-satzi, tsika otzimi ikasiya-kaakimiri awiroka aajatzi picharinini. Aririka yasitakaa-jyaamiro awiroka, ¹² pasita-kaajyaari awirokapayi Pawa maaroni ijiwaitziri iwaiyan-taitani. Ari pinkimi-tajiriri sirampari ojiwatziri owaiyani pipira-payi, tima iriitaki Pawa asitari. ¹³ Iriima ojiwatziri owaiyani pipira ikyaakoitari, pimpyoi-tantyaari yanini pipira kaari ipinkaitzi. Airorika itzimi pimpyoi-tantyaariri, pinkatzikiri. Ari pinkimi-tajiriri aajatzi iwaiyani inkarati pincharini-tajyaari, pimpyoi-tantyaari yanini pipira iwaitari. ^c ¹⁴ Aririka isampitimi piwaiyani, inkantimi: ‘Ipaita kantakota-chari iroka?’, pinkantiri awiroka: ‘Irootaki kantakotacha isintsinka Pawa imisitowan-tairi asaikawita Apitantoniki, impira-waitajai. ¹⁵ Okantakaakaro ikiso-siri-waitaki pinkathari Faraón, ti isinitina nojataji, irootaki iwamaan-takariri Pawa yantariti iwaiyani Apitantoni-satzi, ari ikimitaa-kiniri aajatzi ojiwatziri owaiyani ipira-payi. Irootaki nopomitan-taaniriri Pawa sirampari ojiwatziri owaiyani nopira. Ari nokimita-jiriri itarori iwaiyani notomi-payi. ¹⁶ Pinkimi-takaan-tajiro awiroka pinkinta-kotatyiiyaaromi ñaantsi pakoki aajatzi pitamakoki, tima sintsi ikanta Pawa yamantairi pairani asaikawitaka Apitantoniki.’ ”

Minkori aajatzi paamari

¹⁷ Ikanta isinitajiri pairani Faraón ijataji Israel-iiti, ti inkinakaa-najiri Pawa iipatsitiki Kinawai-taniriiti, ari ithakiryaapiintaitziro. Tima inkanta-kitzii Pawa: “Aririka iñaakiro Israel-iiti manataantsi-payi, ari inintanaji impiyanajiro Apitantoniki.” ¹⁸ Irootaki itapota-kaantakariri Pawa otzisi-masiki iroatzi Inkaariki Kiraankaaro. Tima owitsikyaa ikantajiitaka Israel-iiti iwaiyiryaa isitowan-taari Apitantoniki. ¹⁹ Tima yamajiro Moisés itonki-poroki José, irootaki inintakiri pairani José, Ikantaki: “Aririka inisironka-tajimi apaata Pawa, nonintzi pinkantina kamiithaini, paana-jinaro apaata notonki-poroki.” ²⁰ Ikanta yawisanaki Israel-iiti isaikawi-tapaaka Pankoshaaki, ariijiitaka Shiwamin-taaki tsika itanakaro otonkaaro otzisi-masi. Ari imajiita-paaki. ²¹ Iriitaki Pawa jiwatapiin-takiriri. Tima iñiuro okantasamata kitaipaiti minkori, iyotzi ari inkinajiiti. Irooma tsitini-paiti opaamatzi minkori, irootaki okoñaatantari tsika ikini yaniijiiti. Ari okanta yaniitan-takari kitaitiriki aajatzi tsitindiriki. ²² Tima ti ookani owiri Israel-iiti kitaipaiti okantasamataka minkori, ari okimitakari tsitini-paiti okitainka-takotziri opaamasamataki.

Imontyaanakaro Israel-iiti Inkaari kiraankanaaro

14 ¹ Ari iñaawaitaki Pawa, ikantziri Moisés: ² “Pinkantiri pishininka-payi Israel-iiti impiyajiita Kyaa-mori-winiki, tima ari

^c 13.13 ikyaakoitari = mora = asno; iwaitari = oisha

oniyaanki-thatziri anta osaiki inkaari tsika omontita-paaro nampitsi ipaitai-tziri Iwaararo Inkaniwiri, ari Pankothanthaari anta. ³Irootaki inkantan-tyaari Faraón: ‘Tikatsi inkini isiyi Israel-iiti, otzikawakiri otzisi-masi.’ ⁴Ari nonkanta-kaakyaaro naaka yapitiro inkiso-siri-tanaji Faraón, irootaki inintan-tyaari impatzima-tawajimi. Ari noñaakan-tirori nosintsinka, nontsipatairi iwayiriti-payi. Ari iyotiri Apitantoni-satzi naaka Pawa.” Imatakiro Israel-iiti okaratzi ikantakiriri Pawa.

⁵Ari ikamantai-takiri iwinkathariti Apitantoni-satzi, ikantai-tziri: “Siyaka Israel-iiti.” Antaro owatsimaa-nakiri Faraón ikimawaki, imatzitanakaro inampiri-payi irirori, ikantajii-tanaki: “¿Ipaita asinitan-taariri ijataji Israel-iiti, tikatsi ampirata-jyaari?” ⁶Sintsiini iwitsika-nakiro isiyako-minto, ikaimakiri iwayiriti. ⁷Iyositaki iroopirori siyako-mintotsi okaratzi 600. Yaanaki aajatzi pasini isiyako-minto-payi Apitantoni-satzi, ari ititanakari jwayitziriri iwayiriti. ⁸Iriitaki Pawa kantakaarori ikiso-siri-tanta-naari Faraón, pinkatha-ritatsiri Apitantoniki, ipatzima-tanakiri Israel-iiti. Iro kantacha Faraón ti inkinkithasiri-tajiro antaro okantaka sintsin-kantsi isitowan-taari Israel-iiti inampiki. ⁹Jaitijiitaki Apitantoni-satzi ipatzima-tziri Israel-iiti. Ari ikaratanakiri iwayiriti-payi ikyako-yitakari ipira-payi, aajatzi isiyako-minto-payi Faraón. Iyaatawajiri iwanko-thaanti-yitapaaka inkaari-thapyaaki Kyaa-moriwini, omontitakari nampitsi Iwaararo Inkaniwiri.^d

¹⁰Ikanta okaaki-tapaaki Faraón, yaminajiitaki Israel-iiti, iñaatziiri ipokajiitaki Apitantoni-satzi ipatzima-takiri. Antaro itharowa-jiitanaki Israel-iiti, ikowako-tanakiri Pawa yamitakotiri. ¹¹Ikantanakiri Moisés: “¿Tikatsima Apitantoniki tsika nonkitatyaa pamantanari otzisi-masiki nonkamayiti? ¿Tsikama pinkantinaka? ¿Paitama pamantaanari nosaikawita Apitantoniki? ¹²Aritaki nokantzi-takami Apitantoniki: ‘Piñaasi-tyaana isintsiwinta-waitana Apitantoni-satzi nantawai-tiniri, irootaki kamiitha-witacha impira-tyaana Apitantoni-satzi, airo noñiromi iroñaaka nonkami otzisi-masiki.’” ¹³Ari yakanakiri Moisés ishininkapayi Israel-iiti, ikantziri: “Airo pitharowan-tajiitari. Pintonta-siriti. Aritaki iwawisaa-kotakimi Pawa. Tima inkarati Apitantoni-satzi piñiiri iroñaaka, airo piñaajiri apaata. ¹⁴Airo okantzi-mowaitami, iriitaki Pawa kisakowin-tyaamini awirokaiti.” ¹⁵Ari ikantanaki Pawa: “¿Moisés! ¿Ipaitama pikaimakaimatantanari? Pinkantiri pishininka-payi Israel-iiti: ‘Pijajiiti.’ ¹⁶Irooma awiroka piwaankiro pikotzikiiri inkaariki, aritaki ontinka-ryaanaki. Tima piryaasaanti onkanta-nakya, ari inkinajii-tanaki Israel-iiti yaniijiitanaki. ¹⁷Naaka oomasontyaasiritirini Apitantoni-satzi, inintan-tyaari impatzima-tanakimi. Ari iñiirori nosintsinka Faraón, aajatzi maaroni iwayiriti. Napirotiro isiyako-minto aajatzi ipira-payi

^d 14.9,17,18,23,26,28 ipira-payi = imorani = caballo

ikyaaako-yitari-payi. ¹⁸Tima ari iyoti Apitantoni-satzi naakataki Pawa, aririka iñaakiro nosintsinka tsika nonkantakiri pinkathari Faraón, napirotzitiri isiyako-minto, iwayiriti aajatzi ipira-payi ikyaaokitari-payi”

¹⁹Ikanta Imaninkariti Pawa, aajatzi minkori jiwatapiin-takiriri Israel-iiti, impoitanaki itaapiiki tsika ikinajii-tapaakiro. ²⁰Satikanaka niyaankiniki ipokajiitzi Apitantoni-satzi ipatzima-tziri Israel-iiti. Tsitiniki okantzi-mojii-takari Apitantoni-satzi, iriima Israel-iiti kofiinka okanta iñiuro irirori tsitini-paiti. Irootaki kaari imatantaro Apitantoni-satzi iyaatiri Israel-iiti, tima tsitiniki ikantakotaka irirori.

²¹Ikanta iwaanka-nakiro Moisés irako inkaariki, ikantakaakaro Pawa ompoki antaro tampyaa tsitini-paiti okinapaakiro isitowa-piintzi ooryaatsiri, ari otinka-ryaanaki inkaari, awotsitanaki. ²²Yaniitan-tanakaro Israel-iiti tsika opiryaa-tanaki inkaari, tima osiyawai-tanakaro impirita okatziya-tantaa-tanaka yampatiki aajatzi irako-piroki. ²³Iyaataa-jiitakiri Apitantoni-satzi, itsipayi-takari iwayiriti Faraón ikyaaako-yitakari ipira-payi, isiyako-yitaka isiyako-mintoki-payi, wiraajiitaka niyaankiniki inkaari. ²⁴Ikanta okitaitzi-mataki, yaminaki Pawa isaikaki okitainkataki minkori oorintasamatainchari, iñaakiri iwayiriti Apitantoni-satzi, ikantakaakaro ayima-jiitiri itharowanka. ²⁵Ikantakaaro aajatzi othopaa-yitanaki osiyantari isiyako-minto. Ari owatsi-pirotakiri itharowa-jiitanaki. Ikantajiitzi Apitantoni-satzi: “Thami ampiya-pithatiri Israel-iiti, tima inkisawin-tatyii-yaari Pawa.” ²⁶Iro kantacha ikantakiri Pawa yoka Moisés: “Piwaankiro pako inkaariki, ompiyiita nijaa anairi maaroni Apitantoni-satzi, isiyako-minto-payi aajatzi ikaratzi kyaakotariri ipira-payi.”

²⁷Aritaki kitaiti-tzimatanaiki, iwaanka-nakiro irako Moisés inkaariki, sintsiini okantanaka inkaari osirinka-paaka. Isiyaminthaita Apitantoni-satzi, imonthaitaro inkaari. Ari ikantakirori Pawa yapirotan-takariri Apitantoni-satzi niyaankyaniki inkaari. ²⁸Tima sintsiini osirinka-paaka inkaari, anaanakiro isiyako-minto-payi, ikaratzi kyaakotariri ipira-payi, aajatzi maaroni iwayiriti Faraón itsipatakari ipatzima-tziri Israel-iiti. Yapirotaka maaroni, tikatsi añaaajatsini. ²⁹Iriima irirori Israel-iiti kamiitha yaniitan-tanakaro inkaari tsika opiryaa-tanaki, osiyawai-takaro impirita okatziya-tantaa-tanaka yampatiki aajatzi irako-piroki.

³⁰Ari ikantakirori Pawa iwawisaa-kotanta-kariri Israel-iiti impira-waitari Apitantoni-satzi. Iñaakiri Israel-iiti ikamajiitaki Apitantoni-satzi naryaa-masini inkaari-thapyaaiki. ³¹Ikanta iñaakiro Israel-iiti iroopirori okantaka yantakiri Pawa yiitsinampaakiri Apitantoni-satzi, ipinkatha-tanakiri, yawintaa-nakari Pawa aajatzi ikimitaa-nakiriri Moisés, impiratani Pawa.

Iwanthaani Moisés

15 ¹Ari ipanthesa-kotanakiri Pawa yoka Moisés aajatzi ishininka-payi Israel-iiti. Iroka ikantzi ipanthesa-jiitzi:

Nompanthaa-kotajiri Pawa, tima iriipirori ikantaka irirori
yiitsinampaantaki.

Iwiinkakiri ikyaakoitari aajatzi ikaratzi kyaakotariri.^e

²Nompanthaa-wintajiri Pawa,

Tima iriitaki sintsita-kayinari, iriitaki owawisaa-kotaanari.

Iriitaki Nowawani, ontzimatyii nowisiryaa-wintajiri,

Iriitaki Iwawani asitanari, ontzimatyii nokimosiriwintairi.

Nijaa Kipishaari

²²Ikanta yaanajiri Moisés ishininka-payi Israel-iiti yookanajiro
Inkaari Kiraankaaro. Ikinanaki otzisi-masiki ipaitai-tziro Tantotsi-
wini, tima mawa kitaitiri yaniijiitaki, ti iñaaji nijaa otzisi-masiki irajiri.

²³Ikanta yariijiitaka ipaitai-tziro Kipishaa, ti onkanti irapaakiro nijaa,
tima kipishaa okantaka. Irootaki owaitakaan-tzirori anta Kipishaa.^f

²⁴Ari ikisima-tanakiri ishininka-payi Moisés, ikantajii-tziri: “¿Ipaitama
iriri?” ²⁵Irootaki yamanan-tanakari Moisés ikowako-takiri Pawa. Ari
iñaakakiriri aparoni inchasimpoki. Yaakiro Moisés, iwiinkakiro nijaaki,
kamiitha-tanaki iriro.

Ari inintanaki Pawa iñaanta-kaajyaari, ikantakaan-taki onkarati
yamitajyaari. Tima iñaanta-tyiiaari. ²⁶Ikantakiri: “Aririka pinkimisantiri
Piwawani, tampatzika-siriri pinkantajyaa, pimonkara-tajiro
ikantakaanani, noñaakimi piwashaan-tajiro okaratzi iwinkakaanani,
airo patsipitaro awiroka mantsiyarintsi yatsipi-takari Apitantoni-satzi,
tima naaka Pawa, wawisaako-tantziri.” ²⁷Ikanta yariijiitaka Kompiro-
jaariki, ari otzimiri anta okaratzi 12 nijaatinka, ari oshookiri aajatzi
okaratzi 70 kompirosi. Ari iwanko-thaanti-jiitapaaka anta.

Ipakiri Pawa iwariti Israel-iiti

16 ¹Tima irootaki iroka kitaitiri 15 inkaran-tyaarimi apiti kasiri
isitowan-tajari Israel-iiti Apitantoniki. Ari yawisajii-tanaki
ipoñaanajaro Kompiro-jaariki irojatzi niyaanki-thakiniki otzisi-masi
Kitoochiintoni. ²Okanta anta otzisi-masiki, maaroni Israel-iiti iñaanawai-
tapaakiri Moisés aajatzi Aarón. ³Ikantajiiitzi: “Ari okamiithawita
iwamaayi-tinami Pawa Apitantoniki, tsika nopiyota-kotapiin-tziri
wathatsi noyowitzitiki, tsika nokimatziitapiinta-jiita nowawai-jiita.
Irooma pama-jiiwitakana awiroka aka otzisi-masiki ari paakainaro
notashi maaroni nokarajiiitaki.”^g

⁴Ari yapiitajiri Pawa, ikantairi Moisés: “Ari nowaryaa-kiniri
owarintsi. Irootaki iyoyairi Israel-iiti onkarati iyaari aparoni kitaitiri.

^e 15.1 ikyaakoitari = caballo ^f 15.23 Kipishaa = Mara ^g 16.3,4,8,12,15,29 nowawai-
jiita, yatantaitari = pan

Ari noyotiriri ikimisan-tziro-rika nokantziriri. ⁵Iro kantacha iroka 6-tatsiri kitaitiri, ontzimatyii yanaakairo okaratzi iyoyaapiin-tziri pasiniki kitaitiri, irootaki iwapithaan-tyaari.” ⁶Irootaki iroka ñaantsi iwawisaa-kiniriri maaroni ishininka-payi Moisés aajatzi Aarón, ikantakiri: “Iroñaaka tsitinii-tiini ari piyotiri iriitaki Pawa omisitowa-jimiri Apitantoniki. ⁷Irooma onkitaiti-tamanaji ari piñiirori iwaniinkaro Pawa, tima ikimakimi okaratzi pikisima-waitakiri. ¿Pisiyakaan-tzima naaka pikisima-waitzi?” ⁸Aikiro ikantana-kitzii Moisés: “Iroñaaka tsitinii-tiini impimi Pawa posiniri piyaari. Irooma onkitaityaa-manaji impimi oshiki yatantaitari, irootaki pinkima-niintyaari. Tima ikimakimi Pawa pikisima-waitakiri. ¿Pisiyakaantzi naaka pikisima-waitzi? Tima ti naaka pinkisimati, Pawa pikisimataki.”

⁹Ari ikantanakiri Moisés iririntzi Aarón, ikantziri: “Pinkaimiri maaroni ashininka-payi Israel-iiti, pinkantiri: ‘Pimpoki maaroni apatowin-tyaari Pawa, tima ikimakimi pikisima-waitakiri.” ¹⁰Iñaanaminthai-tziri Aarón maaroni Israel-iiti, iro yaminakimi otzisi-masiki, iñaatziro iwaniinkaro Pawa anta minkoriki. ¹¹Ari iñaanata-nakiri Pawa yoka Moisés, ikantziri:

¹²“¡Moisés! Nokimakiri pishininka-payi Israel-iiti ikisima-waitana. Nonintzi pinkantiri: ‘Pinkimiri ikantzi Pawa: “Aritaki piwakyaa posiniri tsitinii-tiini, irooma onkitaityaa-manaji piyaa oshiki yatantaitari, irootaki pinkima-niintyaari. Tima irootaki piyotan-tajyaari naakataki Piwawani.” ’ ”

¹³Okanta otsitiniityaanaki, ari itonka-jiiitapaaki posiniri, animasi-tapaaki opiyotaka iwanko-thaanti-payi Israel-iiti. Irooma okitaiti-tamanaji iñaatzii ashimasi-tapaaki itsini impokiro kipatsiki.^h ¹⁴Ikanta okaratapaakira itsini impokiro, iñiitatzii piyowani-tapain-chari okaankitaki otzisi-masiki, yaaniiriki okantayitaka. ¹⁵Ti iyotiro Israel-iiti tsika opaita, ikanta-wakaa-jiita: “¿Ipaitema iroka?” Ikantzi Moisés: “Irootaki owaritintsi ipimiri Pawa piyaari. ¹⁶Iroka ikantzi Pawa: ‘Pinkoyaayiti onkarati pantityaari piyaari tsika pikaarajitzi piwankoki. Pijaikiti aparoni pachakaki inkimyaari aparoni atziri.”ⁱ ¹⁷Imatakiro Israel-iiti ikantai-takiriri. Tzimatsi aintsiri oshiki, pasini kapichini iyoyaaki. ¹⁸Iro imonkara-tanta pachaka ijayitzi, ti yaparawaitiro aintsiri oshiki, ti onkowitzii-motyaaari aintsiri kapichiini. Yaayitaki okaratzi inintziri iyaari. ¹⁹Ipoña ikantaki Moisés: “Airo piwapithaanta-waitaro piwamanai-yaaro onkitaiti-tamanaji.” ²⁰Iro kantacha, ipiyatha-takaro Israel-iiti ikantawi-takariri Moisés, tzimatsi owapithaan-tainchari iwamana-jyaari onkitaiti-tamanaji. Tima onthonka okini-tanaki, sitziinka okantanaka. Irootaki ikisanta-kariri Moisés ikaratzi piyatha-takariri.

^h 16.13 posiniri = osiyawi-tariri shonkiri = codorniz ⁱ 16.16,18,22 pachaka = gomer = osiyarori apiti litro.

²¹Ari ikantatyaa ikoyii kapichikitaiti, yayi okaratzi inintziri iyaari. Aririka isaawata-paaki ooryaatsiri, othonka owyaanaka.

²²Irooma 6-tatsiri kitaitiri, ari yanaakairo okaratzi ikoyaapiin-tziri pasini kitaitiri, apiti pachaka yaayitzi iyaari aparoni atziri. Ijatzimaita jiwari-payi ikamantziri Moisés okaratzi yaayitakiri. ²³Ari ikantzi Moisés: “¡Jiwari-payi! Irootaki ikantakiri Pawa, ikantzi: ‘Onkitaiti-tamanaji, irootaki kitaitiri imako-ryaan-taitari iita-tasorintsitani Pawa. Pinintzi-rika pinkotsiti, pimatiro. Pinintzi-rika pintasitiro, pimatiro. Aririka ontzima-raanti, kantacha piwapitha-tyaaro piyaari onkitaiti-tamanaji.’”

²⁴Imatakiro okaratzi ikantakiriri Moisés, iwapithaan-takaro, irootaki iyaari onkitaiti-tamanaji, titzimaita onkiniti, ti ositziti aajatzi. ²⁵Ipoñaa ikantzi Moisés: “Piyaaro iroñaa, tima irootaki kitaitiri tsika inintaitziri Pawa. Airo piñiuro ompiyowanityaa okimita-piinta. ²⁶Tima apatziro onkarati 6 kitaitiri piyoyaa-piinti, irooma kitaitiri 7-tatsiri imako-ryaan-taitari, airo piñii ompiyowanityaa.” ²⁷Iro kantacha, tzimatsi Israel-iiti jatamana-jatsiri kitaitiri imako-ryaan-taitari inkoyii, titzimaita iñii.

²⁸Irootaki ikantan-tanakariri Pawa yoka Moisés, ikantziri: “¿Tsika-paitika pinkaratiro pipiyatha-waitaro nokanta-kaantani, aajatzi noñaaani? ²⁹Pinkinkithasirityaa, naaka Pawa owitsika-kimirori kitaitiri imako-ryaan-taitari. Irootaki otzimantari 6-tatsiri kitaitiri paantyaari oshiki piyaari apitiki kitaitiri. Irooma kitaitiri imako-ryaan-taitari, pisaiki piwankoitiki airo pisitowa-waitzi tsika-rikapayi.” ³⁰Ari ikantakiro Israel-iiti imairi-jiitaka kitaitiriki imako-ryaan-taitari.

³¹Ikanta yokaiti Israel-iiti ipaitakiro iroka owaritintsi “ipaitama”. Timá kitamaaro onayitzi, iroowaitaki iyaaniiriki okitho pankirintsi, pocha okanta iwaitaki ochiirinkaantsi ikonowai-tziro yaarato.^j

Nijaa sitowatsiri mapitantaki

17 ¹Ikanta yawisajii-tanaki maaroni Israel-iiti isaikawi-tapaaka otzisi-masiki Kitoochiintoni, niitsikiroini ikanta ijajitzi, kimsanta iwakiro ikantziriri Pawa. Iroatzi yarijii-tantakari Maamintowiniki, ari isaikajii-tapaaki anta tsika ti ontzimapaji nijaa iriri. ²Ari yapiita-najiro Israel-iiti iñaanamintha-tanajiri Moisés, ikantziri: “¡Moisés! Pimpina nijaa niriri.” Ari ikantzi irirori Moisés: “¿Ipaitama piñaana-mintha-tantanari naaka? ¿Ipaita pantawinthatan-tyaariri Pawa?” ³Tima antaaro imirijiitaki Israel-iiti, aikiro iñaanamintha-tatziiri Moisés, ikantziri: “¿Ipaitama pamanta-janari nosaikawita Apitantoniki? ¿Irooma pamantanari aayitina nomiri naaka, imiri nowaiyani-payi aajatzi nopira-payi?” ⁴Irootaki yamanan-tanajari Moisés ikowako-takiri Pawa, ikantzi: “¡Pawá! ¿Tsikama nonkanti-rika yokapayi noshininka? ¡Aririka

j 16.31 ipaitama = maná; okitho pankirintsi = culantro

awishimo-tawajiri kapichiini opaita-rika, ari ishimyaan-takyaanaro mapi!”⁵ Ikantzi Pawa: “¡Moisés! Pijati tsika ipiyojiitaka pishininka-payi Israel-iiti, pintsipa-tanakyaari antari-konapayi. Paanakiro pikotzikiiri piposan-takarori pairani nijaa.”⁶ Ari nosaikiri aajatzi naaka anta otzisiki Mamirii-toni. Pimposhiro mapitanta, aritaki oyowanaki nijaa iriri pishininka-payi.”

Tima imatakiro Moisés okaratzi ikantakiriri Pawa, iñaakiri antari-konapayi Israel-iiti yantakiro.⁷ Irootaki owaitakaan-tzirori anta Koshikaa-rini, irootaki ipitai-tzitari aajatzi Kisima-jaari, tima oshiki ikisawaitaka Israel-iiti, ikisima-waitakiri Pawa, ikantaki: “¿Omaapiroma itsipatajai Pawa, ti yamatawitajai?”

Arijiitakani Israel-iite Cheentoniki

19¹ Aritaki awisanaki ikaratzi mawa kasiri imisitowai-tajiri Israel-iiti isaikawitaka Apitantoniki, arijiitaka otzisi-masiki Kitoochiintoni.² Tima ipoñaakaro Maamintowiniki yokaiti Israel-iiti, irojatzit otzisi-masiki Kitoochiintoni tsika isaikajii-tapaaki. Ari iwanko-thaanti-jiitapaaka imontita-paakaro otsisi.³ Ari itonkaanaki Moisés imonthai-yaari Pawa inkinkitha-waitakairi. Ari iñaawai-tanaki Pawa isaikaki otzisiki, ikantziri: “¡Moisés! Pinkamantiri icharini-payi Jacob pinkantiri: ‘¡Israel-iiti! Iroka iñaani Pawa, ikantzi: ⁴“Piñaayi-takiro tsika nokantakiri Apitantoni-satzi, tsika nokantakiro namanta-jamiri nosaiki naaka, tima osiyawai-takaro iriimi amajimini pakitha isiwankiki. ⁵Aririka pimonkara-tajiro okaratzi akasiyakaa-wakaari, airorika pipiyathatana, tima awirokaiti nitako-piro-tajyaa, ari anaanakiro okaratzi nitakotari pasini-satzi, tima naaka asitarori maaroni kipatsi. ⁶Ompira-tasorintsi-taari pinayitaji awiroka pikaratzi ipinkathari-wintaitakimi. Kitisiri pinkanta-yitajyaa.” Irootaki iroka ñaantsi pinkantiriri pishininka Israel-iiti.’”

⁷Ari ipiyapaaka Moisés, ikaimakiri antari-konapayi, ikamantakiri okaratzi ikantakiriri Pawa.⁸ Ikantajii-tanaki maaroni Israel-iiti: “Ari amatakiro okaratzi ikantakiri Pawa.” Aajatzi ipiyanaja Moisés, ikamantapajiri Pawa, ikantziri: “Inintajiiitaki noshininka-payi.”⁹ Ari ikantzi Pawa: “¡Moisés! Ari nonkanta-kaakyaaro ontsitinikiti minkori, ari nompokiri noñiimi, tima ari inkimakina pishininka-payi noñaanatimi. Ari yasi iwiro inkimisantimi.” Tima yapiita-nakiro Moisés okaratzi inintakiri Israel-iiti, ikamantakiri Pawa, ikantziri: “Omaapiro inintajiiitaki noshininka.”¹⁰ Ikantzi Pawa: “¡Moisés! Pijati, piwitsika-siri-takaa-jyaari pishininka-payi iroñaaka kitaitiri aajatzi onkitaiti-tamanaji. Inkiwayi-tairo aajatzi iithaari-payi.¹¹ Aamawinta inkanta-yityaa aajatzi pasini kitaitiri. Tima ari nayiitiri otzisiki Kitoochiintoni, iñiiri maaroni pishininka-payi.¹² Pookotiniri pishininka-payi tsika owiraiyaa yaniiti, pinkantiri:

‘Airo pawishiro kapichiini tsika nookotakiro. Pimpinkathatiro, airo pitonkaa-waitzi. Tzimatsi-rika awisakironi tsika nookotakiro, ontzimatyii impyaakai-tyaari.’¹³ Ti osinitaan-tsiti kapichiini yairikaitiro, aritaki ishinyii-tanta-kyaaari mapi, tirika ontzimatyii inkintaitiri. Iriirika atziri, iriirika ipiraitari, ontzimatyii iwamaitiri. Apatziro osinitaan-tsita intonkaiiti aririka intyootaiti.”¹⁴ Ari yoirinkaja Moisés tsika isaikajiitaki ishininka-payi, iwitsika-siri-takaa-yitakari. Ikiwakaa-yitakiri iithaari aparo-payi.¹⁵ Ikantakiri aajatzi Moisés ishininka-payi, ikantziri: “¡Israel-iiti! Ontzima-tyiira paamawintyaa pasiniki kitaitiri, airo pimaantaro piinapayi.”

¹⁶ Okanta okitaiti-tamanaji mawatatsiri kitaitiri, omapoka-sitaka omorikanaki sintsiini ookatha-rontsi, tsitiniki okantanaka minkori otzisiki. Ikimaji-tatzii tyootanain-tsiri sintsiini. Antaro itharowa-jitanaki kimakirori.¹⁷ Ari yaanakiri Moisés maaroni ishininka-payi imonthaa-wakyaari Pawa. Katziya-jitapaaka tsika itanakaro otonkaa otzisi.¹⁸ Tima kachaaryiinka okantanaka Kitoochiintoni yayiita-paakira Pawa. Iriiwaitaki ikachaa-ryiin-katzi opaama-pirotzi paamari. Ithonka ontziñaaka otzisi.¹⁹ Aikiro opoima-tatzii sintsiini tyoorintsi. Tima iñaawaitzira Moisés, akatsi irirori Pawa isiyakaro ookatha-taantsi.²⁰ Yayiitaki Pawa otsisi Kitoochiintoni. Ari ikaimakiri Moisés impoki tonkaariki. Jatanaki Moisés tonkaariki.²¹ Ikantzi Pawa: “¡Moisés! Pimpiyi otaapiki, pinkantiri pishininka-payi airo yawishiro tsika nookotakiro ininti iñiina. Aamaiyaa aritaki inkamayitaki.²² Ontzimatyii iwitsika-siri-tajyaa aajatzi Impira-tasorintsi-taari, impokan-tyaari iñiina. Aamaiyaa ari inthonkyaa nowasankitaakiri.”²³ Ari ikantzi Moisés: “¡Pawa! Airo imatziro noshininka-payi intonkajiro otsisi Kitoochiintoni, tima awiroka kantain-tsiri: ‘Pookoti tsika owiraiyaa yaniitaiti otzisiki, tasorintsi onkantyyaa.”²⁴ Ari ikantzi Pawa: “¡Moisés! Poirinkaji. Impoña pintonkaaji aajatzi pintsipa-tajyaari Aarón. Iriima Impira-tasorintsi-taari aajatzi pishininka-payi, airo yanitajiro tsika pookotakiro, aamaiyaa aritaki nowasankitaajiri.”²⁵ Ikanta yoirinkaja Moisés, ikamanta-pajiri ishininka-payi.

Ikantakaan-taitani karatatsiri 10

20 ¹ Ari iñaawai-takirori Pawa iroka ñaantsi, ikantaki: ² “Naaka Piwawani, naaka aajimiri impira-waitaitami Apitantoniki. ³ Airo pipinkatha-waitziri pawaniro, apatziro pimpinkathatina naaka. ⁴ Airo piwitsika-waitzi siyakaa-rontsi, airo piitatasorintsi-waitziri tzimatsiri inkitiki, kipatsiki, nijaaki aajatzi otapi-naki kipatsi. ⁵ Airo pipinkatha-waitziri, airo pityirowa-siwaitari aajatzi. Tima naaka Piwawani, Sintsi-pirori, Amaako-wintamiri. Naaka owasankitairiri kisaniin-tanari, aajatzi itomi-payi, icharini-payi, itomi-payi icharini-payi. ⁶ Iriima inkarati

itakota-jiityaanani naaka, inkimisan-tajiro noñaani, oshiki nitakota-
 jyaari irirori, ari nonkimi-tajiriri maaroni incharini-tajyaari inkarati
 impoyii-tajyaarini apaata. ⁷Naaka Piwawani, airo pipairyaa-siwaitana.
 Tima nonthonkiri nowasankitairi naaka ikaratzi pairyaa-siwai-tanari.
⁸Pinkinkithasiri-tajiro kitaitiri imako-ryaan-taitari, piita-tasorintsi-
 tajiro. ⁹Tima tzimatsi 6 kitaitiri pantawai-tantyaari, pantajiro okaratzi
 pinintziri. ¹⁰Irooma kitaitiri 7, ari pinkinkithasiri-tajinari Naaka,
 Piwawani. Ti onkamiithati pantawai-tantyaaro iroka kitaitiri, aajatzi
 pitomi, pisinto, pimpiratani, pipira-payi, aajatzi pasini-satzi ikaratzi
 saikimo-tzimiri piwankoki. ¹¹Tima okaratzi 6 kitaitiri nowitsikan-
 takarori inkiti, kipatsi, inkaari aajatzi okaratzi tzimatsiri. Irooma
 kitaitiri 7, nomako-ryaan-takaro. No-tasorintsi-takiro iroka kitaitiri.
¹²Pimpinkathatairi piri aajatzi piniro. Aritaki osamanitaki nañaakayimi
 kipatsiki nokasiya-kaakamiri nompajimiro. ¹³Airo piwamaantzi.
¹⁴Airo pimayimpitzi. ¹⁵Airo pikositzi. ¹⁶Airo pithaiya-kotanta. ¹⁷Airo
 ayimawaitzimi piniwityaaro okaratzi tzimimo-tziriri pishininka, iwanko,
 iina, impiratani-payi, ipira-payi, maaroni.”^k

Itharowa-jiitzi Israel-iiti

¹⁸Iñaakiro maaroni Israel-iiti ookatha-rontsi, ikimakiro tyoorintsi,
 iñaakiro aajatzi okachaataki otzisiki. Ikanta iñaayitakiro iroka-payi,
 antaro itharowa-jiitaki, intaina ikatziya-yitaka. ¹⁹Ari ikantajii-tanakiri
 Moisés: “Piñaanatina awiroka, aritaki nantakiro onkarati pinkantinari. Ti
 noninti iñaanatina Pawa, iwamaanakari.”

Iraantsi oñaakantapirotironi ikasiakaantakiri Pawa

24 ³Jatanaki Moisés, ikamantakiri Israel-iiti okaratzi ikantakiriri
 Pawa, ikamantakiri Ikantakaantani. Ari yakajiitanaki maaroni
 Israel-iiti, ikantajiitzi: “Ari amatakiro okaratzi ikantakiri Pawa.” ⁴Ipoña
 isankinatakiro Moisés okaratzi ikantakiri Pawa. Okanta okitaitita-manaji,
 jataki iwitsikaki pomipirini-mintotsi tsika otonkai-matanaka otzisi,
 ipiwiryaaiki okaratzi 12 mapithanthes, imonkaratakiro ikaratzira 12
 ishininka-mirinka Israel-iiti. ⁵Ipoña ityaantaki awankari-payi Israel-
 iiti, iriitaki pomitakiriri antari ipiraitari yatsipita-kaani onkantayaa
 yaapatyaan-tajyaariri Pawa. ⁶Yaakiro Moisés iriraani antari ipiraitari,
 isakiro niyankyaa iwajoniki. Yaakotakiro pasini niyankyaa iraantsi
 itsikiryaan-takaro pomipirini-mintotsi. ⁷Ipoña yaakiro tsika osankinata
 kasiyakaantsi, ikimajiitaki maaroni atziri iñaanatakiro, ikantajiitzi:
 “Aritaki amatakiro okaratzi ikantajairi Pawa.” ⁸Ari yaakotakiro Moisés
 iraantsi, itsikiryaan-takari Israel-iiti, ikantzi: “Iroka iraantsi irootaki

^k 20.17 ipira-payi = buey, asno ¹ 24.5 antari ipiraitari = vaca, becerro

ñaakanta-pirotironi ikasiya-kaantakiri Pawa, irootaki kinkithata-kotachari maaroni aka.”

Itonkaaki Moisés Chiintoniki

¹²Ikanta yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: “Pintonkaajiro otzisi, piyaajina anta. Ari nompimirori mapikota tsika nothapa-takiro noñaani aajatzi nokanta-kaantani, irootaki piyomitaa-yitajiriri pishininkapayi.” ¹³Ari ikatziyanaka Moisés itsipatakari Josué amitako-tziriri, owitsikanaka ijati yotzisitiki Pawa. ¹⁴Ikantanakiri antari-konapayi: “Ari piyaawakina aka irojatzzi nompian-tajyaari. Iriitaki saikakayimini Aarón intsipa-tyaari Hur. Tzimatsi-rika kantzimoniinta-wakaa-chani, pinkowakotiri irirori yaminako-timiro.”

¹⁵Ari itonkaanaji Moisés otzisiki. Opyaawakiri otsitiniakitaki minkori. ¹⁶Ari oshawiinka-paaki iwaniinkaro Pawa otsisiki otzisi-masi Kitoochiintoni. Okaratzi 6 kitaitiri ominkorikitaki. Okanta omonkarataka 7 kitaitiri, tzimatsi ñaanata-kiriri Moisés minkoriki. ¹⁷Tima koñaaro ñaayitakiro Israel-iiti iwaniinkaro Pawa, osiyawai-takaro opaamatzi paamari tonkaariki otsisiki. ¹⁸Ikyaanata-nakaro Moisés minkori, tonkaanaki otsisiki, ari isaikakiri okaratzi 40 kitaitiri aajatzi 40 tsitiniri.

Yasitakai-tarori Tasorintsi-thaanti Inchamoko

25 ¹Ari yapiitajiro Pawa ñaanatairi Moisés, ikantziri: ⁸“Pamini matironi iwitsikina Tasorintsi-thaanti, ari nosaikiri nontsipatyaari pishininkapayi. ⁹Pimatiro maaroni tsika onkanta-jaantyaa noñaakaimiro. Pimatiro piwitsikiro Tasorintsi-thaanti, aajatzi onkarati tzimatsini inthomponta.

¹⁰Piwitsiki incha-moko, anaaniintiro apikonati osanthati, anaaniintiro aparoni akonaki okanta-chopinita, aajatzi onkarati ojinokiti.^{m n} ¹¹Pintzirintantyaaro ooro inthomponta aajatzi intakiroki. Piwasi-nampitan-tyaaro ooro onampi-naki. ¹⁶Pintitiro incha-mokoki nopimiri nokanta-kaantani. ¹⁷Piwitsiki otataro piyosiitakiri ooro. Irootaki impaitaitiri iroka otataro Nisironka-mintotsi. Anaaniintiro apikonati osanthati, irooma okanta-chopinita anaaniintiro apakonati. ¹⁸Piwitsiki apiti isiyakaaro siwankiri Maninkari, iriitaki piwakiri apitiroki opatziki otataro. Iriitaki piyosiitiro ooro, niitsikiroini pinkanta-wintyaari pimposhiri piwitsikan-tyaariri. ¹⁹Apatharokyaa onkantyaa piwitsikiro. Ari inkatziyiri apitiroki opatziki apiti siwankiri Maninkari piwitsikakiri. ²⁰Tima tzinaa siwanki inkatziya-yitaki imontita-wakaakyaa, iriitaki anaanta-kyaroni isiwanki Nisironka-mintotsi,

^m 25.10,23 incha-moko, minkontsitaa-niki = owitsikai-tzirori inchato acacia

ⁿ 25.10,17 anaaniintiro apikonati = 1.10 metros; anaaniintiro aparoni akonaki = 75 centímetros

yaminaki osaawiki. ²¹Irootaki pintatan-tyaarori incha-moko, ari pilitakirori nokanta-kaantani nopimiri. ²²Ari noñiimiri awiroka anta, ari nonkinkitha-waita-kayimiri nosaikaki Nisironka-minto-tsiki, nosatikan-takyaari apiti siwankiri Maninkari saikain-tsiri otataroki Tasorintsi-moko. Ari nonkaman-timrori onkarati piyomitaa-yitairiri Israel-iiti.”

Iwitsikan-taitarori yatantaitani

²³“Piwitsiki minkonchaa-niki, incha-kota payi. Apikonati onkarati osanthati, irooma okanta-chopinita onkarati apakonati, aajatzi ojinokiti anaaniintiro apakonati. ^o ³⁰Piwayita-jinaro yatantaitari minkonchaa-nikiki, tima iro yatantaitari pasitakaa-piintyaanari kitaitiriki, nosaikapiintzira.”

Tasorintsi-thaanti

26 ¹“Iroka onkarati payiri piwitsikan-tyaarori Tasorintsi-thaanti. Tima onkarati 10 iroopirori kithaarintsi, simasirimankitatsiri, jonkiro-maki-tatsiri, kityonka-manki-tatsiri aajatzi. Ari pintsirika-kotirori isiyakaaro siwankiri Maninkari. ^p ²Iroka onkarati osanthayiti kithaarintsi-payi. Tima onkarati osanthati 28 konakintsi, irooma onii onkarati 4 konakintsi. ^q ³Piawawiti 5 kithaarintsi, tima apamankiro onkanta-nakya, pimati piawawiti aajatzi pasini 5 kithaarintsi.

⁷Ari pinkanta-kirori aajatzi iwitzi pipira, piwitsiki onkarati 11 kithaarintsi, irootaki pimpasikan-tyaarori Tasorintsi-thaanti. ^r ⁸Tima iroka onkarati osanthati aparoni kithaarintsi, onkarati 30 konakintsi. Irooma tsika oniita onkarati 4 konakintsi. ^s ⁹Payi onkarati 5 kithaarintsi, piwawitakiro. Pimati pasini onkarati 6 kithaarintsi, piwawitakiro aajatzi. Irootaki pimpasikan-tyaarori Tasorintsi-thaanti. Pitzipiyo tsika awisapaaki, irootaki pimpasikan-tyaarori tsika inkyaapiin-taitira Tasorintsi-thaantiki.

¹⁴Paaki aajatzi imisina ipiraitari pinthakan-takyaaro kityonkari, iriitaki pimpasikan-tyaarori tasorintsi-thaanti. Payitakyaa imisina nijaa-wiri, iriitaki piwiwiryaaakotantyaarori pimpasikan-tyaaro. ^t

¹⁵Payi aajatzi incha-kotapayi omiriki-tyaari tasorintsi-thaanti, tampatzika onkanta-yityaa. ^u ³⁰Ontzimatyii piwitsikiro tasorintsi-thaanti tsika okantajaanta noñaaka-kimiro otzisiki.

Kithaarintsi ithatasitaitzirori Tasorintsithanti

³¹Pinthata-sitiro iroopirori kithaarintsi. Intyaani oyotajaan-tziro inkanina-tantyaaro simasirithatatsiri, jonkiro-thatatsiri aajatzi kityonka-

^o 25.23 apikonati = 90 centímetros; apakonati = 45 centímetros; anaaniintiro apakonati = 65 centímetros ^p 26.1 iroopirori kithaarintsi = lino ^q 26.2 28 konakintsi = 12.5 metro; 4 konakintsi = 2 metro ^r 26.7 pipira = cabra ^s 26.8 30 konakintsi = 13 metro; 4 konakintsi = 2 metro ^t 26.14 ipiraitari = oisha ^u 26.15 incha-kota = acacia

thatatsiri. Tima intyaa-kotiro isiyakaaro siwankiri Maninkari.^v ³² Payi inchapanki piwatzika-sitirori onkarati 4, pitziri-tanta-kyaaro ooro. Piwitsiki aajatzi onkarati 4 ayiintironi tsika piwatzikiro, kiriiki inatyii. Piwitsikaki otsikonti-payi, ooro inatyii. Irootaki pisatikan-tyaarori kithaarintsi pinthata-sitirori.^w ³³ Tima iroka kithaarintsi pithata-sitakirori, irootaki nasityaaroni apinati tasorintsi-thaanti, aparoni tasorin-tsitatsiri, pasini tasorintsi-piro-tatsiri. Ari piwirori Tasorintsi-moko tsika otasorintsi-pirotaki. ³⁴ Pitatan-takyaaro tasorintsi-moko otataro nisironka-mintotsi piwakiri anta tsika otasorintsi-pirotaki.

Pomitai-rontsi

27 ¹ “Piwitsikiro aajatzi pomitai-rontsi paakiro incha-kota, onkarati 5 konakintsi osanthati aajatzi onkarati oniiki, irooma ojinokitzi onkarati 3 konakintsi.^x ² Piwitsiki onkarati 4 ochii onampi-naki. Airo payi pasini incha-kota piwitsikiri ochii, tima apakotatyaa onkantyya. Pintziri-tantyaaro kitirita-tsiri asiro.^y

Ikithaa-yitari impira-tasorintsi-taari

28 ¹ “Pinkaima-kaantiri pirintzi Aarón aajatzi itomi-payi Nadab, Abiú, Eleazar, Itamar. Tima iriitaki noyosii-takiri ikarajitaki pishininka Israel-iiti nompira-tasorintsi-tajyaari. ² Piwitsika-kaantiniri iithaari pirintzi Aarón inkasiya-kairori impira-tasorintsi. Tima irootaki impinkatha-tantai-tyaariri, iwaniinka-tanakyaa-rika.

³¹ Pintyaa-kaanti simasirikimaitatsiri kithaarintsi. Irootaki iwiwryaakotyaari. ³³ Piwitsika-kithoyiti pinthata-sitirori opatzi-kiki wiwryaakorontsi. Paayiti kityonka-thari kirithari, jonkiro-thatatsiri, simasirithatatsiri. Ari pinkimitaakiri aajatzi ooro, piwitsika-nakiyitakiri, pinthayitiri opatzi-kiki. ³⁴ Pinthati aparoni piwitsika-nakitiri ooro, pinthati aajatzi aparoni piwitsika-kitho-takiri kirithari. Ari pinkanta-kirori maaroni opatzi-kiki, kamiitha pintharakyaa-kiniro. ³⁵ Irootaki inkithaa-tapiin-tyaari Aarón aririka yantajiro impira-tasorintsi-tantari. Aririka inkyii tasorintsi-thaantiki impinkathatiri Pawa, aririka isitowi aajatzi, irootaki inkimaitiri ompoimayiti ithanaki-yitakiri ooro, ari onkantyya airo ikamanta.

³⁶ Piwitsiki aajatzi ooro-mironta. Iriitaki yosiita-chani ooro piwitsikan-tyaari. Ari pinthapa-takotirori ñaantsi, kantatsini: “Itasorintsi Pawa”. ³⁷ Pinthato-tantyaaro simasirithatatsiri, piisantiniri yamathairiki, piwakiniri itamakoki. ³⁸ Ari osaikapiin-

^v 26.31 iroopirori kithaarintsi = lino ^w 26.32 incha-panki = acacia ^x 27.1 incha-kota = acacia; 5 konakintsi = 2.25 metro; 3 konakintsi = 1.25 metro ^y 27.2 asiro kitirita-tsiri = bronce

taatyii yamathairiki itamakoki Aarón, iro onimotakairini Pawa. Tima iriitaki Aarón atsipityaaroni okaratzi iyaaripiro-yitakiro Israel-iiti itasorintsi-takaani Pawa, aajatzi okaratzi yasitakai-tariri Pawa itasorintsi-takaakiri.

Itayiitziri kitaitiriki

29 ³⁸“Iroka paakowin-tyaari kitaitiriki: Pintayi pomitai-rontsiki apiti ipiraitari tzimatsiri aparoni isarintsiti. Airo piwashaantziro.^z ³⁹Pimpomiti aparoni onkitaityaa-manaji, iriima pasini pimpomitiri ontsitiniityaanaji. ⁴⁰Yoka ipiraitari pityaari pimpomitiri, pintsipa-tairi yamiroka-pathaitani pankirintsi-pani ijaikitai-takiro apiti pamokoki, intsipa-taitiri aajatzi oyiinka inchakitho ijaikitai-takiri aparoni pachakaki, isaitan-takyaari aajatzi aparoni pachakaki iraitziri.^a ⁴¹Ari pinkantiriri aajatzi pasini pimpomitiri aririka ontsitiniityaanaki. Pintsipa-tairi itayiitziri pasitakaariri pankirintsi-pani, aajatzi imiritaitari. Pintayiro okaratzi yasitakai-tariri Pawa onkachaa-ryainkati onkini iñaaposini-tyaaro Pawa. ⁴²Ari irasi iwiro impomita-jinaro inkarati pincharini-tajyaari ikyaaapiintaitzira Tasorintsi-thaanti, tsika anta nontsipa-tajyaami naaka, nonkinkitha-waitakayimi. ⁴³Ari napatota-piintajyaari nontsipa-tyaari pishininka-payi Israel-iiti. Tima tasorintsi onkanta-kaiyaaro anta nowaniinkaro. ⁴⁴Tima tasorintsi nonkanta-kaajiro tasorintsi-thaanti, aajatzi pomitai-rontsi. Ari nonkimitaa-jiriri Aarón aajatzi itomi-payi, tima iriitaki nompira-tasorintsi-taari naaka. ⁴⁵Tima nasi nowiro nontsipa-tajyaari incharinin-tajyaari Israel-iiti, naakataki Iwawani-tajyaa. ⁴⁶Ari iyotajiri Naaka Iwawani, naaka amajiriri isaikawitaka Apitantoniki nontsipa-tajyaari. Naaka Iwawani.”

Kasankari itayiitziri

30 ¹“Piwitsiki pasini pomitai-rontsi payi incha-kota, irootaki intaantai-tyaari kasankari.^b ²Omonkara-tawakaiyaa onampinaki, onkarati aparoni konakintsi osanthati onampina-payi. Irooma ojinokiti onkarati apiti konakintsi. Airo payi pasini incha-kota piwitsikiri ochii, tima apakotatyaa onkantyyaa.^c ³Iriitaki yosiita-chani ooro pintziri-tantyaaro ominkota, onampina, aajatzi ochii-payi. Piwasi-thapi-tantyaaro ooro onampi-naki-payi. ⁶Piwakiro pomitai-rontsi

^z 29.38 ipiraitari = oisha ^a 29.40 pankirintsi-pani = harina; apiti pamokoki = 1/10 efa = apiti kilo; oyiinka inchakitho = olivo; aparoni pachaka = 1/4 hin = aparoni litro; iraitziri = vino. ^b 30.1 incha-kota = Acacia ^c 30.2 aparoni konakintsi = 45 centímetro; apiti konakintsi = 90 centímetro

anta tsika ithatasii-takiro kithaarintsi tasorintsi-moko, omontityaaro otataro nisironka-mintotsi, tsika noñaapiin-timiri awiroka anta. ⁷Ari intaapiin-tajirori Aarón kapichikitaitiri kasankari, aririka ijati yaminiri ootamintotsi. ⁸Yapiita-panaatiro Aarón aririka ontsitiniityaanaji intayiro kasankari, aririka yoisa-panaatiro ootamintotsi. Irasi iwiro inkarati pincharini-tajyaari yantajinaro iroka. ¹⁰Aparo-satzi osarintsiki isaitan-tajyaaro Aarón iriraani yatsipi-takaani ochii-payi pomitai-rontsi, inkini impyaakoitiro ikaaripiroitaki. Aparo-satzi aajatzi osarintsiki impomitaaiti yatsipi-takaani impyaakoi-tantyaarori iyaari-pironka inkarati pincharini-tajyaari. Tima tasorintsi ikantakaakaro Pawa iroka pomitai-rontsi.”

Kitaitiri imako-ryaan-taitari

31 ¹²Ari yapiitajiro Pawa ikantairi Moisés: ¹³“Pinkinkitha-waitakairi awiroka pishininka, pinkantiri: ‘Pimpinkathatiro kitaitiri imako-ryaan-taitari, tima irootaki pinkinkithasiri-tapiin-tajiri awirokaiti aajatzi naaka aririka awisayiti osarintsi-payi, iro iyoitan-tyaari naaka Pawa kitisiri-yitajimiri awirokaiti. ¹⁴Piita-tasorintsi-tajiro iroka kitaitiri imako-ryaan-taitari, pinkatha piwajiro. Inkarati thainka-kironi iroka kitaitiri, iwaitiri. Inkarati antawai-tantyaaroni iroka kitaitiri, airo itsipataari ikarajijitzi, impyaakai-takyyiiaari. ¹⁵Kantatsi pantawaiti onkarati 6 kitaitiri. Irooma kitaitiri 7, piita-tasorintsi-tajiro, pimairi-tanta-jyaaro pinkinkithasiri-tajina Naaka. Tzimatsi-rika antawai-tantyaaroni iroka kitaitiri, iwaitiri.’ ¹⁶Tima pinkatha iwajiro pishininka-payi iroka kitaitiri imairitan-taitari, irootaki imairi-minto. Irasi iwiro osarintsiki-payi inkasiyakainaro Naaka. ¹⁷Asi owajiro inkinkithasiri-tapiin-tajina pishininka-payi, isiri-tajyaana Naaka.” Tima 6 kitaitiri yantawaitaki Pawa iwitsikan-takarori inkiti aajatzi kipatsi, irooma kitaitiri 7, ari ithonkatakiro yantawaitaki, imako-ryaaki.

¹⁸Ikanta ithonkatakiro Pawa ikinkitha-waitakairi Moisés otsisiki Kitoochiintoni, ipakiri apiti mapikota tsika ithapatan-takaro Pawa irakoim-piki Ikantakaantani.

Isiyakaaro ipiraitari

32 ¹Ikanta iñaakiro Israel-iiti osamani ikantaka Moisés ti yoirinkajiro otzisi, yapatowin-takari Aarón, ikantakiri: “Piwitsikina siyakaarontsi nowawani-tajyaari, iritaki jiwatajinani. Tima ti ayojiiti opaita-rika antakiriri Moisés, amayitajairi asaikawita Apitantoniki.” ²Ari yakanaki Aarón, ikantanakiri: “Pamakinari aka maaroni ooro athayitiri oyimpitaki piinapayi, pitomipayi aajatzi pisintopayi.” ³Ithonka yaitakiri ooro ikaratzi ithatai-tziri iyimpitaki, yaana-kiniri Aarón. ⁴Tima iwiyataakiri maaroni ooro. Iwinaa-sitakiri, ikimita-kaakari yanini ipiraitari. Ikantajijitzi Israel-iiti: “¡Ashininká! Yoka awawani amayitajairi asaikawitaka Apitantoniki.”^d

^d 32.4,5,8,19,20,24,35 ipiraitari = vaca = becerro

⁵Ikanta iñaakiro Aarón kantain-chari, iwitsikaki aajatzi Aarón pomitai-rontsi tsika isaikaki isiyakaaro yanini ipiraitari. Ikaimajiitzi sintsiini Israel-iiti, ikantzi: “Onkitaiti-tamanaji aimosirinkyaa ampinkathatiri Pawa.” ⁶Ikanta ipiriin-tamanaja okitaiti-tamanaji, ipomita-kiniri ipira-payi, aajatzi okaratzi yasitakaariri yaapatyaan-tajyaariri. Ari iwawajiitaa atziri, yirawai-jiitzi, ikimosiriwinta-jiitaka.

⁷Ikantajiri Pawa yoka Moisés: “Pijataji otaapiki, tima kaaripirotaki pishininka-payi pamajiri isaikawitaka Apitantoniki. ⁸Tima sintsiini iwashaan-tanakiro nokantziriri yantiro. Iwitsikaki isiyakaaro yanini ipiraitari. Iriitaki ipinkathatzi, ipomita-kiniri yatsipi-takaani-payi. Ikantajiitzi: ‘¡Ashininká! Yoka awawani amayitajiri asaikawita Apitantoniki.’” ⁹Aikiro iñaawai-tatzii Pawa ikantziri Moisés: “Noyosiritakiri pishininka-payi, piyathari inayitatzii. ¹⁰¡Antaro iwatsimaakina iroñaaka, ontzimatyii napirotiri! Irooma awiroka aritaki noshikyaa-kimiri inkarati pincharini-tajyaari.”

¹¹Irootaki yamanan-tanakari Moisés, ikantzi: “¡Pawá! ¿Ipaitama ayimatan-tamiri pimasirinka pinintzi papirotiri pasitari awiroka, tima iriitaki pamajiri awiroka isaikawitaka Apitantoniki, piñaakan-takiro pisintsinka pamantaariri?” ¹²Tima ari inkanta-jiitanaki Apitantonisatzii: ‘Tima iitaimpyatyaa Pawa yaantariri, inintzi yapirotiri iwamairi otzisi-masiki airo itzimantaja aka kipatsiki.’ Piitsimariiyaa, pinkaratiro okaratzi pikisakiri pasitari awiroka. ¹³Pinkinkithasiri-takotajiri pimpiratani-payi Abraham, Isaac, aajatzi Israel. Tima pimpairyaa-kityaa awiroka pikantakiri: ‘Omapiro noshikyaa-jimiri inkarati pincharini-tajyaari inkimita-jyaari impokiro-payi inkitiki, iriitaki asitajyaaroni maaroni iroka kipatsi nokasiya-kaakimiri, asi iwiro yasita-jyaaro iriroripayi.’” ¹⁴Ari iwashaan-tziro Pawa okaratzi ikantawi-takari yapirota-jirimi ikaratzi yasitari irirori.

¹⁵Ari yoirinkajari Moisés, yamaji apiti mapikota tsika osankinataka ñaantsi, tima apitiroiti osankinataka intakironta. ¹⁶Iriitaki Pawa witsikakiro mapikota, irijatzi Pawa thapatakiro okaratzi osankinainchari mapikotaki. ¹⁷Ikanta ikimapajiri Josué ikaimajiitzi ishininka-payi, ikantziri Moisés: “Pinkimi ikaimajiitzi ashininka-payi kimitaka iwayiri-taitatyaa anta awanko-thaantiki.” ¹⁸Ari yakanaki Moisés, ikantzi: “Ipanthaa-jiitatzii nokimakiri naaka. Tima kaari kaimaantsi yiitsinampaitiri iwayiri-taityaari, kaari aajatzi kaimaantsi yiitsinampairi iwayiritani.” ¹⁹Ikanta yariitapaja Moisés iwanko-thaanti-jiitaka ishininka-payi, iñaatziiri isiyakaaro yanini ipiraitari, iriitaki ikimosiriwinta-jiitziiri. Antaro ikisanaka, yookapaakiro mapikota tsika otonkai-matanaka otzisi, othonka otankawai-tapaaki. ²⁰Yaapaakiri isiyakaaro yanini ipiraitari, itaakiri. Ipoña itononkakiri ipoowi-panitakiri, iwiinka-wani-takiri nijaaki. Irakaakiri ishininka-payi.

²¹Ari isampitakiri Aarón, ikantziri: “¡Jyí! ¿Tsikama ikantakimika awiroka yokaiti ashininka-payi panta-kaantariri iroka antaroiti kaari-pirotantsi?” ²²Akanaki Aarón ikantzi: “¡Jiwarí! Airo pikisana. Piyotziri awiroka ashininka-payi oshiki iniwiki-takaro kaari-pirori. ²³Tima iriitaki kantakinari: ‘Piwitsikina siyaka-rontsi nowawani-tajyaari, iriitaki jiwatajinani. Tima ti ayojiiti ipaita-rika antakiriri Moisés, amajairi asaikawita Apitantoniki.’ ²⁴Nokanta-nakiri naaka: ‘Ikaratzi itzimimotziri ooro, yamakinari.’ Imatakiro ipakinari ooro, notaakiri paamariki, ari iwitsika-nakari isiyakaaro yanini vaca.” ²⁵Ikanta iñaakiri Moisés ti inkanta-pirotaji ishininka-payi, oshiki ithain-kawai-takiri iisaniintani. Ti imatajiro Aarón iyomitaa-yitanajiri. ²⁶Jataki tsika okyaapiinta awotsi inampi, ikantzi: “Ikaratzi awintariri Pawa, impoki nokatziyaka naaka.” Tima iriitaki oyosiitaincha maaroni Leví-iti ijataki tsika ikatziyaka Moisés, itsipata-paakari. ²⁷Ikantakiri Moisés: “¡Ashininká! Iroka ikantzi Pawa, Iwawani Israel: ‘Payi aparo-payi awiroka piwisa-minto, pimpiyi piwanko-thaantiki, pinkyaayiti maaroni pankotsiki, piwamairi pirintzi, paapatyaani, aajatzi pishininka-payi.’ ” ²⁸Imatakiro Leví-iti ikantakiriri Moisés. Tima inkarati 3000 ishininka iwamaakiri. ²⁹Ari ikantzi Moisés: “Pimajii-takiro awirokaiti piwitsika-siri-wintaari Pawa, irootaki intasonka-wintantyaamiri, tima pimatakiro pimpira-tasorintsi-yitantari aparoni-payi awiroka pikimisan-takiri Pawa pakota-siyitakiri pitomi-payi aajatzi pirintzi-payi.”

³⁰Okanta okitaiti-tamanaji, ikantakiri Moisés ishininka-payi: “Tima antaroiti pikaaripirotaki awirokaiti. Iroñaaka nojati otsisiki isaiki Pawa, onkamintha yaripiro-taimi.” ³¹Jataki Moisés isaiki Pawa, ikantapajiri: “Antaroiti ikaaripirotaki noshininka-payi, iwitsikakiri ooro, iriitaki iwawani-takari. ³²Nokowako-tzimi paripiro-tairi ikaaripirotaki. Airorika paripiro-tairi, pishita-jinaro nowairo tsika pisankina-takotakina.” ³³Ari yakanakiri Pawa yoka Moisés, ikantziri: “Apatziro noshita-kotajiri ikaratzi kaaripiro-tzimotanari naaka. ³⁴Pimpiyi awiroka, paanajiri pishininka-payi tsika nookota-kimiro. Iriitaki jiwatimini Nomanin-kariti. Iro kantacha, aririka omonkara-tajyaa apaata nowasankitaantaji, aripaiti nowasankitaa-wintajiri iyaari-pironka.”

³⁵Tima ikantakaakaro Pawa, ithonka imantsiya-tanaki Israel-iiti okantakaaro ipinkatha-takiri isiyakaaro yanini ipiraitari iwitsikakiri Aarón.

Isankinatairo Pawa Ikantakaantani

34 ¹Ari iñaanatajiri Pawa yoka Moisés, ikantairi: “¡Moisés! Paminaji awiroka apiti mapikota osiyaaro nopawita-kamiri, ari nonthapa-ta-jirori noñaani nothapawi-takari itarori mapikota pikotaakiri. ²Pananinki onkitaiti-tamanaji pintonkajiro otzisi Kitoochiintoni. Pimpoki

ojinoki-pirotzi otsisi tsika nosaiki naaka. ³Apaniroini pimpoki, airo itzimawaitzi anitatsini anta otzisiki, airo ikiinawaitzi ipiraitari-payi.”^e ⁴Yaaki Moisés apiti mapikota, iroowai-witaka itakarori ipawitakarori. Okanta okitaiti-tamanaji, ananinkanaka yaanakiro apiti mapikota, itonkaanaki otzisiki Kitoochiintoni, imatakiro okaratzi ikantakiriri Pawa. ⁵Ari yayiita-paaki Pawa minkoriki, itsipata-paakari Moisés, ipairyaa-paaka Pawa, ikantzi: “¡Naakataki!”.^f ⁶Tima ikatziyi-motapaakari okaakiini Moisés, ikaimapaaki sintsiini ikantzi: “¡Naakataki Pawa! Sintsi-pirori, kaminthaan-taniri, nisironka-tantaniri, tsinampari, itakoki-tantaniri, iriipirori. ⁷Nasi nowiro nitakotaari maaroni, nonthonkajiri nitakota-jyaari inkarati incharini-tajyaari. Nopyaako-tajiniri iyaari-pironka, ikinasi-waitaka, ipiyatha-waitani. Iro kantacha ti nomatiri nowasankitairi antzirori kaari-pirori, nothonkiri nowasankitaa-wintziri iyaari-pironka asitariri, icharini, itomi icharini-tanakari irirori, maaroni.” ⁸Tima sintsiini ityirowanaka Moisés, oiyootanaka kipatsiki ipinkatha-tanakiri Pawa. ⁹Ikantanaki: “¡Pawá! Omapiro-rika paakamiithatina, pintsipa-tajyaana nokarajitaki. Tima yoka noshininkapayi thainka-waitaniri inayitzi. Iro kantacha nonintzi pimpyaako-tajinaro nokaaripiro-yitaki. Pinkimi-takaan-tajina awirokami asitaanari.”

Yapiitairo Pawa ikasiyakaantziri

¹⁰Ikantzi Pawa: “Pinkimi nonkantimiri. Tzimatsi nonkasiyakairiri pishininka-payi Israel-iiti, aritaki iñaayitajiro maaroni iriroripayi. Tima nantatyiiro kaari iñiitzi pairani aka kipatsiki, kaari iñiitzi pasiniki nampitsi. Tima inthonka iñiuro atziri-payi pisaiki-motajiri onkarati yantajiri Pawa, antaro onatyii onkarati noñaaka-jimiri maaroni awirokapayi.” ¹¹Aikiro ikantana-kitzii Pawa: “Pantiro onkarati nonkantimiri. Aritaki piñaakina nomisitowajiri Tonkaarisatzi, Owintini-satzi, Tharowan-taarini-satzi, Nampitsi-wini-satzi, Thaantiwinisatzi, Kayaawinisatzi.

¹²Paamaiyaa paapatyaari = kari nampiyi-tarori aka tsika nookota-kimiro, yamatawi-tzimi = kari, tima osiyakaro owiirintsi yamatawi-minto. ¹³Pimporoka-pithatiri ipomi-pirini-minto-payi, pimporoki-tiniri iwawa-niroti, pinthonkiri osiyakaaro-payi Inkaariwiro. ¹⁴Airo pipinkatha-waitziri pasini-yitatsiri pawaniro-payi, tima yoka Pawa aamaawai-taniri inatzii, irootaki owaitakaan-tziriri ikantan-taitariri Pawa Aamaako-tantaniri. ¹⁵Paamaiyaa aajatzi paapatyaari = kari nampiyi-tarori kipatsiki tsika pisiritakaro, imatakayimiro = kari

^e 34.3 ipiraitari = oisha-payi aajatzi bueyes ^f 34.5-6 Ikantakoi-tziri aka ‘Naakataki’, irojatzi osiyarori ñaantsi añaakiri anta 3.14. Tima iñaaniki irirori Heber-iiti, ikantziri ‘Jehová’. Tzimatsi pasini kantzirori iroka ñaantsi ‘Pinkathari’.

yatsipirya-wajiita ipinkatha-tziri iwawa-niroti, ipomitziniri yatsipi-takaani-payi, pakyootziri = kari iyaari iwapithatari tzimaaran-tatsiri iwatha kaari ipomitzi. ¹⁶Paamaiyaari ikaimiri = kari pitomi-payi yaakairi irisinto-payi. Tima aririka omayimpi-waiti opinkatha-witari owawa-niroti-payi, ari imatanakiro aajatzi pitomi-payi yatsipi-ryaawai-tyaari impinkathatiri irirori pawaniro-payi.”

Oirinkaja Moisés

²⁸Osamani isaikaki Moisés itsipatari Pawa okaratzi 40 kitaitiri aajatzi 40 tsitiniri. Ti iwajyaa, ti yiraji nijaa. Ari ithapata-kirori ñaantsi-payi mapikotaki tsika okantakota ikasiyakaa-wakaitani. Tima irootaki iroka Ñaantsi karatatsiri 10.⁸

²⁹Ipoña yoirinkaja Moisés ipoñaajaro otzisiki Kitoochiintoni yamajiro apikotati mapi osankinataka Ikantakaan-taitani. Ikanta yoirinkaja Moisés, ti iyoti siparyaa okantaka iworo okantakaaro ikinkitha-waita-kaakiri Pawa. ³⁰Ikanta iñaawajiri Aarón aajatzi Israel-iiti, isiparyaa, antaroiti itharowan-tajiitakari, ti yatzirin-tawajyaari. ³¹Iro kantacha ikaimapajiri Moisés. Ari ipokapaakiri Aarón aajatzi jiwari-payi isaikaki Moisés, ikinkitha-waita-kaawakiri. ³²Iro osamanitaki kapichiini, ipokajjiita-paaki Israel-iiti, ikamantakiri Moisés okaratzi yantiri tima irootaki ikamanta-kiriri Pawa otzisiki Kitoochiintoni. ³³Ikanta ithonka-kiri Moisés ikamantziri Israel-iiti, ipasika-porota-nakaro jinta-masiri. ³⁴Tima inkyaa-piintzira Moisés Tasorintsi-thaanti inkinkitha-waita-kairi Pawa, ipasikaryaa-porota irojatzi inthonkan-takyaarori ikinkitha-waitzi. Ikamanta-tzimaitari Moisés atziri-payi okaratzi ikantakiriri Pawa. ³⁵Ikanta iñaawajiri Israel-iiti isiparyaa-porotzi Moisés, yapiita-najiro Moisés ipasika-porotaro jinta-masiri, irojatzi ikyaantakari inkinkitha-waita-kairi Pawa.

Itasonka-wintai-tziro Tasorintsi-thaanti

40 ¹Ikanta Pawa iñaanatajiri Moisés, ikantairi: ²“Aririka omonkarata-pajyaa itarori kitaitiri itapiintarori kasiri, aripaiti piwitsikirori Tasorintsi-thaanti. Tima iroka Tasorintsi-thaanti aritaki yapatowinta-piintyaanari Israel-iiti.

⁹Arira paakotiriri yiinkantsi piwitsikakiri pisaitan-tantyaari, iro iñiitan-tyaarori okaratzi nasitari naaka. Iro yiinkantsi pisaitan-tantyaarori Tasorintsi-thaanti, aajatzi okaratzi tzimayita-tsiri inthomponta. Tima tasorintsi onkanta-yityaa. ¹⁰Impoña pisaitan-tyaaro yiinkantsi pomitai-rontsi ikachaa-ryiinkata-kayi-tziri yatsipita-kaitani. Ari pinkimitaakiro okaratzi yasitakai-tarori. Irootaki pasitakai-yaanari,

⁸ 34.28 iwajyaa = pan

tima tasorintsi-piro onkantyyaa. ¹¹Ari pinkimitaa-kirori kiwamintotsi aajatzi osaikantari, pisaitan-tyaaro yiinkantsi. Irootaki pasitakai-yaanari.

¹²Impoña paanakiniri Aarón aajatzi itomi-payi ikyaa-piintai-tzira Apato-mintotsi, ari pinkiwaa-yityaari anta. ¹³Ari pinkithaairiri anta Aarón iroopirori iithaari. Impoña pisai-patzii-totan-tyaari yiinkantsi, pasitakai-yaanari, tima iriitaki nompira-tasorintsitaa-riti. ¹⁴Ompoña pinkaimakiri itomi-payi, pinkithaa-yitakiri irirori kithaaritsi-payi. ¹⁵Ari pisaitan-tyaari yiinkantsi, pikimitaakiri iriri, iriyyitaki pasitakai-yaanari nompira-tasorintsitaa-riti. Tima pisaitan-tayitakari yiinkantsi, irasi iwiro inkarati incharinita-jyaari nompira-tasorintsitaa-rita-jyaari.”

¹⁶Yantakiro Moisés okaratzi ikantakiriri Pawa. Imatakiro maaroni. ¹⁷Tima awisaki aparoni osarintsi isitowantaitaari Apitantoniki, aripaiti ithonkai-takiro iwitsikai-takiro Tasorintsi-thaanti.^h

³⁴Ari omapoka-sitaka itzikaapaakiro minkori Tasorintsi-thaanti, tima osaikan-tapaakaro iwaniinkaro Pawa.

^h 40.17 awisaki aparoni osarintsi = osarintsi apitita-tsiri, itanaarori kitaitiri, itanaarori aajatzi kasiri